

GMINA WRĘCZYCA WIELKA

ul. Sienkiewicza 1

42-130 Wręczyca Wielka

**DIAGNOZA DELIMITACYJNA NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO
ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI DLA GMINY WRĘCZYCA WIELKA**

ENVITERM S.C.

ul. Szwedzka 2, 42-612 Tarnowskie Góry

NIP 6452551931 REGON 367531084

www.enviterm.pl

☎ **+48 694 522 645**

✉ **biuro@enviterm.pl**

ZESPÓŁ WYKONAWCZY:

Dominika Ziaja

Dawid Zielonka

Elżbieta Maks

Kwiecień 2025

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
Metodologia procesu opracowania dokumentu	6
Diagnoza.....	10
Analiza danych zastanych	10
Ogólna charakterystyka Gminy Wręczyca Wielka	10
Strefa społeczna	15
Strefa gospodarcza.....	22
Strefa środowiskowa	22
Strefa przestrzenno-funkcjonalna i sfera techniczna	25
Analiza wskaźnikowa	26
Sfera społeczna.....	26
Sfera gospodarcza	35
Sfera środowiskowa	38
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	41
Sfera techniczna	42
Obszary zdegradowane	45
Obszary rewitalizacji.....	49
Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji	49

Tabela 1 Liczba ludności, powierzchnia i miejscowości w Gminie Wręczyca Wielka	8
Tabela 2 Wskaźniki dla Gminy Wręczyca Wielka	9
Tabela 3 Krótka charakterystyka poszczególnych miejscowości jako jednostek badawczych ..	11
<i>Tabela 4 Liczba wszystkich wykroczeń na terenie Gminy Wręczyca Wielka w kolejnych latach</i>	<i>17</i>
Tabela 5 Liczba przestępstw na terenie Gminy Wręczyca Wielka w kolejnych latach	18
Tabela 6 Dane dot. osób w trudnej sytuacji życiowej na terenie Gminy Wręczyca Wielka korzystających z pomocy społecznej w latach 2020- 2024	21
Tabela 7 Dane dot. osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku w latach 2020- 2024.....	21
Tabela 8 Wyniki analizy sfery społecznej dla przyjętych wskaźników analizy	27
Tabela 9 Wyniki egzaminu ośmioklasisty w 2023 r.....	33
Tabela 10 Wyniki egzaminu ośmioklasisty w 2024 r.	34
Tabela 11 Wyniki analizy sfery gospodarczej dla przyjętych wskaźników analizy	36
Tabela 12 Wyniki analizy sfery środowiskowej dla przyjętych wskaźników analizy.....	39
Tabela 13 Wyniki analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej dla przyjętych wskaźników analizy	41
Tabela 14 Wyniki analizy sfery technicznej dla przyjętych wskaźników analizy.....	43
Tabela 15 Wyniki analizy dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego	46
Tabela 16 Dane ustawowe dla wyznaczenia obszaru rewitalizacji	49

Rysunek 1 Położenie Gminy Wręczyca Wielka.....	14
Rysunek 2 Miejscowości w Gminie Wręczyca Wielka	15
Rysunek 3 Obszar zdegradowany zobrazowany na mapie jako wynik wizualny diagnozy	48

Wprowadzenie

Podstawę formalno-prawną dla prowadzenia procesu rewitalizacji przez gminę, w zakresie swoich właściwości, stanowi Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278). Zgodnie z ww. ustawą przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne. Rada gminy wyznacza, w drodze uchwały z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Do wniosku załącza się ponadto diagnozę potwierdzającą spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia.

Przedmiotowy dokument obejmuje diagnozę Gminy Wręczyca Wielka, która służy zidentyfikowaniu obszarów Gminy w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Analiza obejmuje cały obszar gminy w podziale na jednostki analityczne. Analiza przeprowadzona została w oparciu o obiektywne i weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Diagnoza stanowi podstawę do podjęcia przez Radę Gminy uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Wręczyca Wielka, dla którego sporządzony zostanie Gminny Program Rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wręczyca Wielka zostanie wówczas przygotowany tak, aby precyzyjnie zidentyfikować potrzeby w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych w sferze społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej celem dalszego przeznaczenia środków finansowych na działania w tym zakresie.

Na potrzeby tworzenia niniejszego dokumentu przyjęto definicję rewitalizacji, która interpretuje rewitalizację jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Celem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wręczyca Wielka będzie wyprowadzenie ze stanu kryzysowego wskazanych obszarów rewitalizacji poprzez wdrożenie programu rewitalizacji, który zapewni przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji wyznaczonych obszarów oraz polepszy jakość życia mieszkańców.

Prace nad przygotowaniem ww. dokumentu składać się będą z trzech etapów:

- przygotowania,
- diagnozowania,
- projektowania.

Opracowanie niniejszej Diagnozy stanowi kluczowy etap do dalszego opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Podczas diagnozowania wykorzystano najbardziej aktualne dostępne dane statystyczne dotyczące sytuacji Gminy Wręczyca Wielka.

Dołożono wszelkich starań, aby wytyczone cele i działania były spójne z dokumentami strategicznymi Gminy Wręczyca Wielka oraz z dokumentami wyższego rzędu.

Metodologia procesu opracowania dokumentu

Metodologia zastosowana w trakcie opracowywania Diagnozy uwzględniła kluczową dla zapewnienia trafności i rzetelności prowadzonych działań badawczych zasadę triangulacji, rozumianą, jako różnorodność technik analizy i gromadzenia informacji. Pozwoliło to lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz stworzyło możliwość dokonania odniesień i porównań. Powstał w ten sposób szerszy materiał badawczy do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych potencjalnych grup interesariuszy dla dalszego etapu prac nad dokumentem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Diagnoza obejmuje:

- analizę danych zastanych,
- analizę wskaźnikową,
- analizę kartograficzną,
- syntetyczny wskaźnik Perkala,
- analizę jakościową.

Powyższe umożliwia:

- delimitację obszaru zdegradowanego,
- delimitację obszaru rewitalizacji.

Kolejnym etapem będą:

- konsultacje społeczne dla ww. obszarów,
- opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji,
- konsultacje społeczne dla ww. programu.

Analiza danych zastanych

Pierwszym elementem, który ma na celu określenie obszarów zdegradowanych jest analiza danych zastanych (desk research), która definiowana jest jako analiza dokumentów projektowych, prawnych, sprawozdań i innych materiałów źródłowych, która stanowić będzie bazę dla dalszych rozważań oraz ustaleń związanych z realizacją dalszych etapów badania.

Analizie poddane zostały dane dotyczące pięciu sfer:

- sfery społecznej,
- sfery gospodarczej,
- sfery środowiskowej,
- sfery przestrzenno-funkcjonalnej,
- sfery technicznej.

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji dane te są wyznacznikami stanu kryzysowego i określają obszary zdegradowane.

Analiza wskaźnikowa

W celu określenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji opracowany został zestaw wskaźników, na który składały się zarówno wskaźniki sfery społecznej (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału

społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) jak i z pozostałych sfer tj. ze sfery gospodarczej, sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz sfery technicznej. Należy zaznaczyć, iż analiza wskaźnikowa przeprowadzona została przy uwzględnieniu podziału Gminy Wręczyca Wielka na miejscowości, co umożliwiło wytypowanie obszarów wymagających interwencji.

Analiza kartograficzna

Kolejnym etapem procesu była analiza kartograficzna, która jest metodą umożliwiającą analizę przestrzenną (np. na poziomie podregionów, województw), dzięki wykorzystaniu zobrazowań kartograficznych w postaci map. Ponadto metoda kartograficzna pozwala na prezentowanie zjawisk w przestrzeni za pomocą diagramów, których rozmiary są odmienne dla poszczególnych wielkości zjawiska. W niniejszym opracowaniu analiza kartograficzna przeprowadzona została na poziomie kolejnych miejscowości Gminy Wręczyca Wielka, co umożliwiło na precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów, które należy poddać interwencji. Zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji mapa została przygotowana w skali co najmniej 1:5000 oraz przedstawia granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Syntetyczny wskaźnik Perkala

Syntetyczny wskaźnik Perkala to jedna z metod porządkowania liniowego. Metoda ta charakteryzuje się układaniem cech/wartości w kolejności, co pozwala porównywać badane cechy/wartości i hierarchizować je względem siebie. Syntetyczny wskaźnik Perkala daje możliwość zestawiania każdego pojedynczego miernika przy jednoczesnym otrzymaniu całościowego wskaźnika oceny społeczno-gospodarczej. Zastosowanie syntetycznego wskaźnika Perkala w niniejszym opracowaniu pozwoliło na obiektywne porównywanie obszarów przestrzennych (miejscowości) i sfer problemowych podlegających diagnozie, a tym samym precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów wymagających interwencji.

Obliczenie syntetycznego wskaźnika Perkala poprzedzone zostało standaryzacją. Wskaźniki uzyskane w trakcie pierwszej fazy tworzenia diagnozy (dane pozyskane od instytucji/organizacji) poddane zostały procesom standaryzacyjnym, które należą do jednego z rodzajów normalizacji. Zabieg ten na zmiennych statystycznych pozwala na osiągnięcie optymalnego uporządkowania oraz zmniejszenia zróżnicowania w danym obszarze. W procesie standaryzacji danych użyto następujących wzorów:

Standaryzacja dla stymulant - wskaźniki, dla których wyższa wartość oznacza obszar zdegradowany:

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i(x_{ij})}}{\max_{i(x_{ij})} - \min_{i(x_{ij})}}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

Stymulacja dla destymulant - wskaźniki, dla których niższa wartość oznacza obszar zdegradowany:

$$z_{ij} = \frac{\max_{i(x_{ij})} - x_{ij}}{\max_{i(x_{ij})} - \min_{i(x_{ij})}}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

z_{ij} – wartość zestandaryzowana cechy j dla miejscowości i ,

x_{ij} – wartość cechy j w badanej jednostce przestrzennej i .

Na podstawie zestandaryzowanych danych możliwe było obliczenie syntetycznych wskaźników

w każdym z badanych obszarów.

Na potrzeby opracowania jednolitej diagnozy przyjęto następującą interpretację:

Wyższa wartość wskaźnika syntetycznego obrazuje stan kryzysowy w jednostce ewidencyjnej.

Delimitacja obszarów zdegradowanych

Delimitacji obszarów zdegradowanych dokonano przy uwzględnieniu podziału terytorialnego Gminy Wręczyca Wielka na miejscowości. W poniższej tabeli zaprezentowano listę miejscowości, które poddane zostały analizie, ponadto zamieszczono dane dotyczące liczby mieszkańców za ostatnie dwa zamknięte lata:

Tabela 1 Liczba ludności, powierzchnia i miejscowości w Gminie Wręczyca Wielka

		Stan ludności		Powierzchnia
		31.12.2023	31.12.2024	[ha]
1	Bieżeń	734	745	437
2	Borowe	1027	1025	333
3	Bór Zapilski	387	384	68
4	Brzezinki	105	105	57
5	Czarna Wieś	546	543	406
6	Długi Kąt	483	480	452
7	Golce	337	334	227
8	Grodzisko	838	860	406
9	Hutka	594	583	566
10	Jezioro	391	391	144
11	Kalej	1816	1823	990
12	Klepaczka	398	395	506
13	Kuleje	634	634	459
14	Nowiny	316	311	245
15	Pierzchno	376	386	353
16	Piła I	301	304	263
17	Piła II	292	291	236
18	Puszczew	663	644	272
19	Szarlejka, Nowa Szarlejka	925	909	603
20	Truskolasy	1982	1977	1253
21	Węglowice	331	338	148
22	Wręczyca Mała	617	610	680
23	Wręczyca Wielka	2756	2771	680
24	Wydra	200	192	81
25	Zamłynie	306	304	310
		17355	17339	10175

Źródło: opracowanie własne

Na potrzeby opracowania diagnozy Gminy Wręczyca Wielka, przygotowano zestaw kilkudziesięciu wskaźników, które podzielano na pięć sfer. Pierwszą sferą są zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, bezpieczeństwo, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym, itp. Ponadto zgodnie

z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji, w ramach opracowania zostaną wzięte pod uwagę sfera gospodarcza, sfera środowiskowa, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera techniczna.

Dla każdej z pięciu sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej) wartością referencyjną będzie średnia wartość wskaźnika dla Gminy Wręczyca Wielka. We wszystkich miejscowościach, w których wartość wskaźnika przebroczyła wartość referencyjną, zdiagnozowano stan kryzysowy.

Tabela 2 Wskaźniki dla Gminy Wręczyca Wielka

Wskaźniki w sferze społecznej	
1	Stan ludności
2	Ludność w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców
3	Ludność w wieku produkcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców
4	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
5	Liczba osób w gospodarstwie domowym w przeliczeniu na 100 mieszkańców
6	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na ubóstwo
7	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na bezrobocie
8	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na niepełnosprawność
9	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na długotrwałą chorobę
10	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego
11	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na alkoholizm
12	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców
13	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
14	Frekwencja w wyborach
15	Ludność z wykształceniem zasadniczym w przeliczeniu na 100 mieszkańców
16	Ludność z wykształceniem wyższym w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Wskaźniki w sferze gospodarczej	
17	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców
18	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców
19	Liczba nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Wskaźniki w sferze środowiskowej	
20	Udział procentowy budynków generujących tzw. niskie emisje
21	Liczba złożonych wniosków w ramach programu CZYSTE POWIETRZE w przeliczeniu na 100 mieszkańców
22	Formy ochrony przyrody
23	Bezpośrednie sąsiedztwo w pobliżu dróg o zasięgu co najmniej wojewódzkim
Wskaźniki w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	

24	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej
25	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej
26	Liczba mieszkań oddanych do użytku
27	Powierzchnia mieszkań oddanych do użytku
Wskaźniki w sferze technicznej	
28	Liczba budynków o wartościach kulturowych
29	Udział procentowy budynków wymagających remontu (szacunek)

Źródło: opracowanie własne

Delimitacja obszarów rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji wyznaczony został na obszarach, na których zdiagnozowano stan kryzysowy z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z czterech sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Ponadto w trakcie delimitacji obszaru rewitalizacji uwzględniono znaczenie obszaru dla rozwoju lokalnego.

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji oparte zostało na analizie danych zastanych, analizie wskaźnikowej. Zastosowanie różnych metod badawczych pozwoliło uzupełnić informacje zdobyte jedną metodą - innymi. Sytuacja taka jest korzystna z punktu widzenia weryfikacji i pogłębienia danych. Powstał w ten sposób szerszy materiał do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej różne punkty widzenia grup możliwych w przyszłości zainteresowanych rewitalizacją.

Diagnoza

Analiza danych zastanych

Ogólna charakterystyka Gminy Wręczyca Wielka

Gmina Wręczyca Wielka jest położona w północnozachodniej części województwa śląskiego, na zachód od Częstochowy. W granicach województwa śląskiego, do którego gmina należy, graniczy z miejscowościami z powiatu częstochowskiego: Blachownią, Częstochową, z gminami: Kłobuck, Opatów, Panki, Przystajń z powiatu kłobuckiego oraz gminą Herby z powiatu lublinieckiego.

W obrębie administracyjnym gminy znajduje się 28 sołectw, należą do nich: Bieżeń, Borowe, Bór Zapilski, Brzezinki, Czarna Wieś, Długi Kąt, Golce, Grodzisko, Hutka, Jezioro, Kalej, Klepaczka, Kuleje, Nowiny, Nowa Szarlejka, Pierzchno, Piła Pierwsza, Piła Druga, Puszczew, Szarlejka, Węglowice, Wręczyca Mała, Wręczyca Wielka I, Wręczyca Wielka II, Truskolasy I, Truskolasy II, Wydra, Zamłynie. Obszar gminy skupia 26 miejscowości: Bieżeń, Borowe, Bór Zapilski, Brzezinki, Czarna Wieś, Długi Kąt, Golce, Grodzisko, Hutka, Jezioro, Kalej, Klepaczka, Kuleje, Nowiny, Nowa Szarlejka, Pierzchno, Piła Pierwsza, Piła Druga, Puszczew, Szarlejka, Węglowice, Wręczyca Mała, Wręczyca Wielka, Truskolasy, Wydra, Zamłynie.

Największy udział w powierzchni gminy stanowią użytki rolne zajmujące nieco ponad połowę analizowanego obszaru. Na drugim miejscu uplasowały się użytki leśne i zadrzewienia zajmujące nieco ponad 1/3 powierzchni gminy. Ostatnią grupą są grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiące mniej niż 10%. Na podstawie powyższych danych gminę Wręczyca Wielka zdefiniować można jako typowo rolniczą.

W przestrzeni Gminy Wręczyca Wielka dominują grunty leśne i użytki rolne. Gmina zajmuje powierzchnię 148 km² (z czego około 54% stanowią użytki rolne) i liczy około 17 339 mieszkańców.

Krótką charakterystykę poszczególnych miejscowości prezentuje poniższa tabela:

Tabela 3 Krótka charakterystyka poszczególnych miejscowości jako jednostek badawczych

	Miejscowości	Krótką charakterystyką
1	Bieżeń	Dominuje przyuliczna zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa. Usługi – szkoła, remiza strażacka oraz nieliczne usługi na działkach z zabudową mieszkaniową. Zabudowa produkcyjna - regeneracja części samochodowych, tartak.
2	Borowe	Dominuje przyuliczna zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa. Nieliczna zabudowa rekreacyjna. Usługi – szkoła, przedszkole, remiza strażacka, boisko, klub sportowy, sklepy. Zabudowa produkcyjna - masarnia, ubojnia, produkcja mączki kostnej, tartak.
3	Bór Zapilski	Dominuje przyuliczna zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa. Usługi – kościół, nieliczne sklepy, skład opału.
4	Brzezinki	Niewielka osada, z przyuliczną zabudową zagrodową i uzupełniającą zabudową mieszkaniową i rekreacyjną.
5	Czarna Wieś	Dominuje przyuliczna zabudowa mieszkaniowa (w tym w formie zabudowy osiedlowej) z uzupełniającą zabudową zagrodową. Usługi - remiza strażacka, cmentarz, stacja paliw, sklepy. Istnieją zakłady rzemieślnicze i produkcyjne (w tym recykling pojazdów). Prowadzona jest eksploatacja piasku.
6	Długi Kąt	Występuje zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa oraz zabudowa rekreacyjna i agroturystyka. Usługi - remiza strażacka, kaplica, sklep oraz nieliczne usługi i rzemiosło na działkach z zabudową mieszkaniową. Istnieje niewielka ferma.
7	Golce	Dominująca przyuliczna zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa. Usługi – remiza strażacka, boisko, klub sportowy, fizjoterapia . Pojedyncze zakłady rzemieślnicze. Na uboczu hałda poeksploatacyjna z dużymi terenami produkcyjnymi.
8	Grodzisko	Dominująca przyuliczna zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa, z uzupełniającymi usługami. W trakcie realizacji osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Usługi - szkoła, remiza strażacka, kościół, cmentarz, sklepy. Istnieją tereny usługowo-produkcyjne. Duży teren po eksploatacji gliny, z zakładem produkcyjno-handlowym.
9	Hutka	Dominuje przyuliczna zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa. Usługi – warsztaty terapii zajęciowej (w budynku po szkole), przedszkole, remiza strażacka, sklepy. Pojedynczy zakład produkcyjny. Duże tereny eksploatacji piasków.
10	Jezioro	Przyuliczna zabudowa zagrodowa i uzupełniająca zabudowa mieszkaniowa. Występuje liczna zabudowa rekreacyjna. Usługi - boisko, klub sportowy, nieliczne sklepy. Istniejąca leśniczówka.
11	Kalej	Dominuje zabudowa przyuliczna mieszkaniowa i zagrodowa. W trakcie realizacji osiedla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Ukształtowane centrum usługowe. Usługi – szkoła, przedszkole, ośrodek zdrowia, remiza, boisko, kościół, cmentarz, liczne sklepy. Występują usługi i rzemiosło, w tym na działkach z zabudową mieszkaniową. Przy drodze wojewódzkiej hałda poeksploatacyjna z terenami produkcyjnymi i zabudową wielorodzinną.
12	Klepaczka	Dominująca przyuliczna zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa. Usługi - remiza strażacka. Zabudowa produkcyjna - w budynku po szkole. Na uboczu radiowo-telewizyjne centrum nadawcze.

13	Kuleje	Dominująca przyuliczna zabudowa mieszkaniowa i uzupełniająca zabudowa zagrodowa. Nieliczna zabudowa rekreacyjna. Usługi – szkoła, remiza strażacka, kościół, sklepy.
14	Nowiny	Dominująca przyuliczna zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa. Usługi - remiza strażacka, skład opału.
15	Pierzchno	Dominuje przyuliczna zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa. W trakcie realizacji osiedle zabudowy mieszkaniowej. Występuje zabudowa mieszkaniowa o charakterze rezydencjonalnym. Istnieje leśniczówka oraz zabudowa agroturystyczna. Usługi - remiza strażacka, nieliczne usługi na działkach z zabudową mieszkaniową. Na uboczu teren po eksploatacji piasku. Przy drodze krajowej duża wytwórnia pasz.
16	Piła I	Dominująca przyuliczna zabudowa zagrodowa i uzupełniająca mieszkaniowa. Usługi - przedszkole, remiza, kaplica. Nieliczne usługi na działkach z zabudową mieszkaniową. Istniejący zalew „Gazdówka” na rzece Pankówce.
17	Piła II	Dominująca przyuliczna zabudowa zagrodowa i uzupełniająca mieszkaniowa. Usługi - boisko, cmentarz. Nieliczne usługi na działkach z zabudową mieszkaniową.
18	Puszczew	Dominująca przyuliczna zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa. Usługi – sklepy, skład opału, boisko. Zabudowa produkcyjna- duży tartak, masarnia, piekarnia, hurtownia.
19	Szarlejka, Nowa Szarlejka	Dominująca przyuliczna zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa. Usługi - remiza strażacka, klub sportowy. Usługi i rzemiosło – nieliczne, na działkach z zabudową mieszkaniową. Występuje zabudowa produkcyjna.
20	Truskolasy	Przy drodze wojewódzkiej kształtuje się zabudowa wielofunkcyjna – z zabudową mieszkaniową, zagrodową i usługami. Wykształcone centrum z licznymi usługami – kościół, cmentarz, remiza strażacka, poczta, filia banku, ośrodek zdrowia, szkoła, przedszkole, boisko; istnieją liczne sklepy, skład opału. Występuje przyuliczna zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa. Występują duże tereny usługowo- produkcyjne, w tym przy ul. Kopernika (produkcja ogrodzeń betonowych) oraz w rejonie ul. Opolskiej i Dębicznej. Przy zbiorniku wodnym tereny sportowe, klub sportowy, dyskoteka. Istnieje zabudowa rekreacyjna i agroturystyczna. Na uboczu hałda poeksploatacyjna. Na uboczu tereny po prowadzonej eksploatacji piasku. Istnieje oczyszczalnia ścieków.
21	Węglowice	Dominuje przyuliczna zabudowa mieszkaniowa oraz zagrodowa. Wykształcone centrum z usługami - szkoła, przedszkole, remiza, ośrodek zdrowia, poczta, sklepy. Istnieje piekarnia. Istniejąca agroturystyka oraz zaplecze rekreacyjne przy szkole z basenem.
22	Wręczyca Mała	Przy drodze wojewódzkiej kształtuje się zabudowa wielofunkcyjna – obok zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej lokalizowane są liczne usługi, rzemiosło, ferma. Przy ul. Długiej dominuje zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa, a w drugiej linii zabudowy występują zakłady rzemieślnicze i produkcyjne, w tym duże zakłady przetwórstwa warzyw. Usługi – nieliczne, w tym gastronomia, sklepy (wzdłuż drogi wojewódzkiej). Na uboczu zlokalizowane są: teren produkcyjny (przy ul. Leśnej) oraz hałda poeksploatacyjna z dużym terenem przemysłowym i blokiem mieszkalnym wielorodzinnym (przy ul. Kopalnianej). Istnieje leśniczówka. Istnieje oczyszczalnia ścieków.
23	Wręczyca Wielka	Największa miejscowość gminy. Wykształcone centrum z licznymi usługami – urząd gminy, remiza strażacka, dom kultury, ośrodek zdrowia, szkoła,

		przedszkole, boiska, kluby sportowe, kościół, poczta, bank oraz liczne sklepy, skład opału. Istnieją osiedla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej. Przy drogach przelotowych kształtuje się zabudowa wielofunkcyjna – z zabudową mieszkaniową i zagrodową, usługami i rzemiosłem. Występują tereny z przyuliczną zabudową mieszkaniową i zagrodową. Istnieje cmentarz, stacje paliw. Występują niewielkie tereny produkcyjne, składy, bazy.
24	Wydra	Niewielka osada, z przyuliczną zabudową zagrodową i uzupełniającą zabudową mieszkaniową jednorodziną.
25	Zamłynie	Dominuje przyuliczna zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa. Usługi - remiza strażacka, nieliczne usługi na działkach z zabudową mieszkaniową. Istnieje ferma.

Źródło: opracowania własne na podstawie zebranych danych

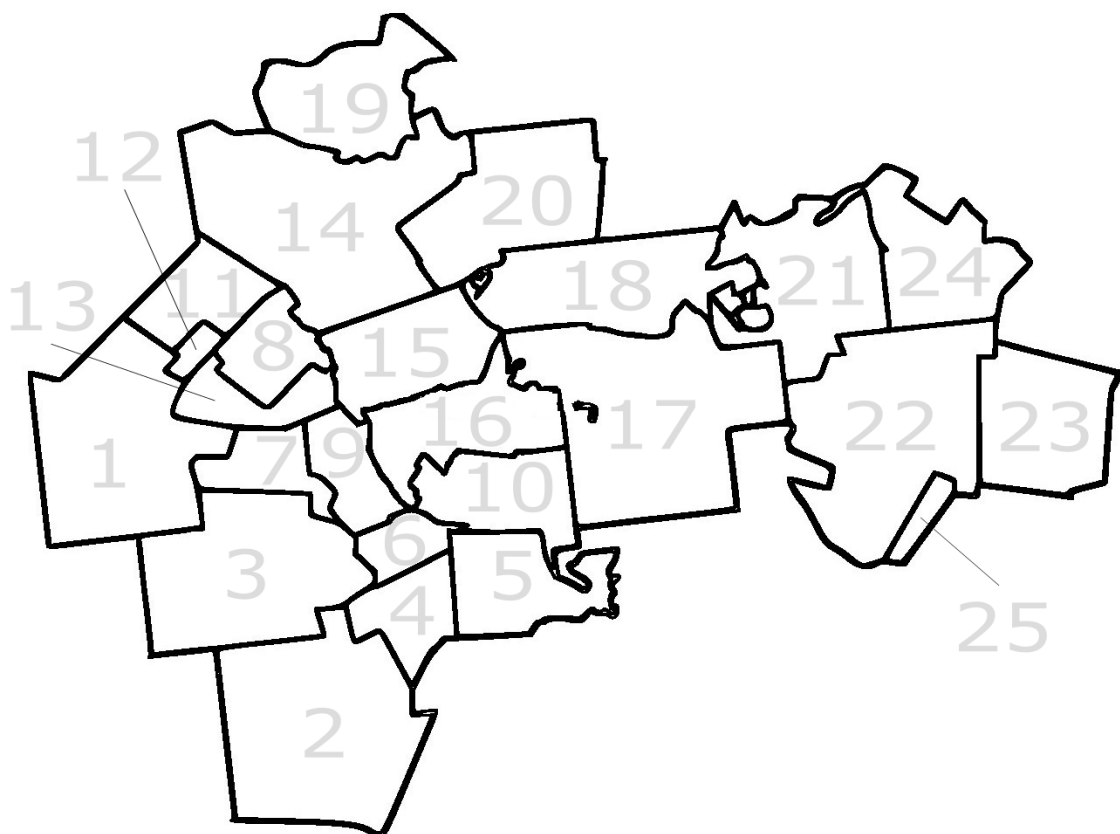
Najwyższym stopniem urbanizacji Gminy charakteryzuje się miejscowość Wręczyca Wielka, gdzie w strukturze zabudowy wyraźnie dominuje budownictwo jednorodzinne z kilkoma wielorodzinnymi zespołami mieszkaniowymi.

Gmina znajduje się na drodze ważnych szlaków komunikacyjnych przechodzących przez jej obszar. Przez teren gminy przechodzą drogi wojewódzkie nr 492 i nr 494 oraz autostrada A1.

Drogi stanowią dogodne połączenie z Częstochową, z Katowicami (DW911, DK79), a także z Wrocławiem (poprzez DK45, DK46, A4). Sieć dróg umożliwia łatwy dojazd z każdego miejsca na terenie gminy do dużych ośrodków gospodarczych takich jak Katowice, Częstochowa, Wrocław.

Rysunek 1 Położenie Gminy Wręczyca Wielka
Źródło: opracowanie własne

1	Kuleje	10	Borowe	19	Hutka
2	Jezioro	11	Zamłynie	20	Golce
3	Węglowice	12	Brzezinki	21	Grodzisko
4	Puszczew	13	Piła II	22	Kalej
5	Bieżeń	14	Truskolasy	23	Szarlejka, Nowa Szarlejka
6	Czarna Wieś	15	Klepaczka	24	Pierzchno
7	Nowiny	16	Długi Kąt	25	Wydra
8	Piła I	17	Wręczyca Wielka		
9	Bór Zapilski	18	Wręczyca Mała		

Rysunek 2 Miejscowości w Gminie Wręczyca Wielka
Źródło: opracowanie własne

Strefa społeczna

Demografia

W latach 2002-2024 liczba mieszkańców wzrosła o 3,3%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,3 lata i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy Gminy Wręczyca Wielka zawarli w 2023 roku 56 małżeństw, co odpowiada 3,2 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

25,2% mieszkańców Gminy Wręczyca Wielka jest stanu wolnego, 60,3% żyje w małżeństwie, 4,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,5% to wdowy/wdowcy. Gmina Wręczyca Wielka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -120. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,82 na 1000 mieszkańców Gminy Wręczyca Wielka.

W 2023 roku urodziło się 114 dzieci, w tym 47,4% dziewczynek i 52,6% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,53 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2023 roku 39,1% zgonów w Gminie Wręczyca Wielka spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,3% zgonów w Gminie Wręczyca Wielka były nowotwory, a 5,0% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Gminy Wręczyca Wielka przypada 13.3 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa śląskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju. W 2023 roku zarejestrowano 189 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 163 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Gminy Wręczyca Wielka 26.

W tym samym roku 1 osoba zameldowała się z zagranicy oraz nie zarejestrowano wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1.

59,9% mieszkańców Gminy Wręczyca Wielka jest w wieku produkcyjnym, 17,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

WNIOSKI:

Gmina Wręczyca Wielka zmagą się z niepokojącymi problemami demograficznymi. Obrazuje to przede wszystkim zmniejszająca się liczba mieszkańców, zauważalna szczególnie w ostatnich latach pomimo, iż na przestrzeni kilkudziesięciu lat zauważa się trend rosnący. Występują zmiany w strukturze ekonomicznych grup wieku. Zjawiska te znamionują proces starzenia się społeczeństwa, który będzie wyzwał konieczność stworzenia odpowiedniej infrastruktury towarzyszącej. Według danych GUS proces wyludniania Gminy Wręczyca Wielka będzie postępował. Natomiast prognoza ludnościowa na lata 2015-2050 w powiecie kłobuckim wskazuje, że liczba mieszkańców w roku 2050 spadnie do 127 717, przyjmując trend malejący.

Rynek pracy

W Gminie Wręczyca Wielka na 1000 mieszkańców pracuje 100 osób. 52,6% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 47,4% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Wręczyca Wielka wynosiło w 2024 roku 7,8% (7,8% wśród kobiet i 7,8% wśród mężczyzn).

W 2023 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Wręczyca Wielka wynosiło 6 030,62 PLN, co odpowiada 79.40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Wręczyca Wielka 1 765 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 474 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -1 291.

19,1% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Wręczyca Wielka pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 42,1% w przemyśle i budownictwie, a 16,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,7% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

WNIOSKI:

Badanie bezrobocia na rynku pracy w Gminie Wręczyca Wielka wskazuje, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych z roku na rok zmniejsza się. Analiza liczby zarejestrowanych bezrobotnych nie uwidacznia dysproporcji płci w tym zakresie.

Bezpieczeństwo

W 2023 roku w Gminie Wręczyca Wielka stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 228 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 12,93 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Wręczyca Wielka wynosi 79,90% i jest nieznacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa śląskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Wręczyca Wielka najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 5,67 (wykrywalność 80%) oraz o charakterze gospodarczym - 4,27 (wykrywalność 67%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu - 4,79 (53%), drogowe - 2,40 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,30 (92%).

Ogólna liczba wszelkich wykroczeń na terenie całej Gminy Wręczyca Wielka przedstawia poniższa tabela:

Tabela 4 Liczba wszystkich wykroczeń na terenie Gminy Wręczyca Wielka w kolejnych latach

Lp.	Lokalizacja	2021	2022	2023	2024
1	Gmina Wręczyca Wielka	1041	1121	1756	1360

Źródło: opracowanie na podstawie danych Komisariatu Policji we Wręczycy Wielkiej

Tabela 5 Liczba przestępstw na terenie Gminy Wręczyca Wielka w kolejnych latach

Lp.	Miejscowości	2020	2021	2022	2023	2024
1	Bieżeń	8	2	6	3	10
2	Borowe	8	5	3	6	4
3	Bór Zapilski	3	6	5	3	4
4	Brzezinki	0	0	0	0	0
5	Czarna Wieś	6	7	8	7	9
6	Długi Kąt	5	2	8	5	6
7	Golce	2	2	3	2	6
8	Grodzisko	8	6	5	2	4
9	Hutka	3	4	9	5	3
10	Jezioro	4	6	5	6	5
11	Kalej	9	17	17	14	19
12	Klepaczka	5	4	2	3	2
13	Kuleje	0	0	0	0	0
14	Nowiny	4	4	4	0	1
15	Pierzchno	2	0	0	0	2
16	Piła I	1	2	0	2	1
17	Piła II	2	2	3	2	1
18	Puszczew	6	4	6	4	6
19	Szarlejka, Nowa Szarlejka	8	12	6	9	8
20	Truskolasy	17	19	14	19	13
21	Węglowice	5	1	4	2	0
22	Wręczyca Mała	1	13	4	5	4
23	Wręczyca Wielka	31	30	56	39	46
24	Wydra	3	1	3	0	3
25	Zamłynie	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie na podstawie danych Komisariatu Policji we Wręczycy Wielkiej

WNIOSKI:

Negatywnymi zjawiskami występującymi na terenie województwa śląskiego, w tym powiatu kłobuckiego są przestępstwa. Na przestrzeni ostatnich lat liczba przestępstw sukcesywnie zmniejszała się. Poziom bezpieczeństwa stanowi jeden z najważniejszych elementów definiujący poziom jakości życia. Bezpieczeństwo nie jest czymś trwałym, dlatego należy dążyć stale do zapewnienia jak najwyższego poziomu bezpieczeństwa. W perspektywie kilku najbliższych lat planuje się działania mające na celu podwyższenie standardu i bezpieczeństwa mieszkańców m. in. poprzez modernizację infrastruktury drogowej, budowę chodników i modernizację oświetlenia ulicznego wraz monitoringiem miejsc publicznych.

Uczestnictwo w życiu publicznym

W przypadku frekwencji wyborczej w ostatnich wyborach na stanowisko wójtów, burmistrzów, prezydentów miast frekwencja ta wyniosła w Polsce 51,94%, w województwie śląskim- 48,66%, w powiecie kłobuckim wyniosła 52,72%, w samej Gminie Wręczyca Wielka- 49,82%.

W przypadku frekwencji wyborczej w ostatnich wyborach Sejmu frekwencja ta wyniosła w Polsce 74,38%, w województwie śląskim- 74,53%, w powiecie kłobuckim wyniosła 73,36%, w samej Gminie Wręczyca Wielka- 73,62%.

W przypadku frekwencji wyborczej w ostatnich wyborach Senatu frekwencja ta wyniosła w Polsce 74,31%, w województwie śląskim- 74,48%, w powiecie kłobuckim wyniosła 73,30%, w samej Gminie Wręczyca Wielka- 73,49%.

W przypadku frekwencji wyborczej w ostatnich wyborach na Prezydenta frekwencja ta wyniosła w Polsce 64,51%, w województwie śląskim- 64,32%, w powiecie kłobuckim wyniosła 63,48%, w samej Gminie Wręczyca Wielka- 61,80%.

Mieszkańcy Gminy Wręczyca Wielka aktywnie uczestniczą także w życiu kulturalnym, sportowym. Na terenie Gminy Wręczyca Wielka funkcjonuje jeden publiczny Gminny Ośrodek Kultury we Wręczyca Wielkiej. Instytucja posiada salę widowiskową, w którym znajduje się 260 standardowych miejsc dla widzów.

Imprezy organizowane przez jednostki w 2023 roku oraz liczba uczestników:

- imprezy ogółem: 28 (uczestnicy: 5 717),
- seanse filmowe: 1 (uczestnicy: 50),
- wystawy: 3 (uczestnicy: 500),
- festiwale i przeglądy artystyczne: 1 (uczestnicy: 132),
- koncerty: 8 (uczestnicy: 2 160),
- prelekcje, spotkania, wykłady: 1 (uczestnicy: 45),
- konkursy: 2 (uczestnicy: 959),
- pokazy teatralne: 7 (uczestnicy: 1 719),
- warsztaty: 5 (uczestnicy: 152).

Na terenie Gminy Wręczyca Wielka funkcjonują także kluby i ośrodki sportowe. Koła / kluby / sekcje i członkowie w 2023 roku:

- ogółem: 27 (członkowie: 333),
- plastyczne/techniczne: 6 (członkowie: 90),
- taneczne: 12 (członkowie: 150),
- muzyczne: 7 (członkowie: 50),
- teatralne: 1 (członkowie: 18),
- turystyczne i sportowo rekreacyjne: 1 (członkowie: 25).

Pracownie specjalistyczne działające w domach i ośrodkach kultury w 2023 roku:

- plastyczne: 1,
- muzyczne: 1,
- sale baletowe/taneczne: 1.

Grupy artystyczne i członkowie w 2023 roku:

- ogółem: 10 (członkowie: 280),
- teatralne: 1 (członkowie: 15),
- muzyczne - instrumentalne: 1 (członkowie: 40),
- wokalne i chóry: 1 (członkowie: 17),
- folklorystyczne (ludowe, pieśni i tańca, kapele): 6 (członkowie: 108),
- taneczne: 1 (członkowie: 100).

Według danych z 2023 w Gminie Wręczyca Wielka działało 5 bibliotek i filii publicznych posiadających księgozbiór liczący 53 646 wolumenów. We wszystkich placówkach

zatrudnionych było 9 pracowników. Dla porównania w 2008 roku działało 5 bibliotek i filii posiadających księgozbiór liczący 49 596 wolumenów.

Komputeryzacja bibliotek publicznych w 2023 roku:

- komputery użytkowane w bibliotece ogółem: 12,
- dostępne dla czytelników: 6,
- komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników: 6,
- biblioteki, które umożliwiają korzystanie z Internetu bezprzewodowego: 5,
- biblioteki, które posiadają dostęp do Internetu szerokopasmowego: 5,
- biblioteki, które oferują katalog on-line: 5.

Według danych z 2016 w Gminie Wręczyca Wielka działało 9 klubów sportowych (włącznie z klubami wyznaniowymi i UKS) zrzeszających 545 członków. Zarejestrowano 470 ćwiczących (mężczyźni: 424, kobiety: 46, chłopcy do lat 18: 286, dziewczęta do lat 18: 41). Aktywnych było 14 sekcji sportowych. Zajęcia sportowe prowadzone były przez trenera (14), instruktora sportowego (6) oraz inne osoby (2).

Dominujące powody udzielenia świadczeń wśród osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2020 - 2024 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 6 Dane dot. osób w trudnej sytuacji życiowej na terenie Gminy Wręczyca Wielka korzystających z pomocy społecznej w latach 2020- 2024

Powód trudnej sytuacji życiowej	2020		2021		2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	167	272	160	266	174	300	157	242	164	252
Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	108	14	70	18	96	19	96	26	135
w tym: wielodzietność	13	70	10	53	15	84	11	64	19	109
Bezrobocie	78	162	81	165	85	190	87	178	102	224
Niepełnosprawność	148	220	151	214	162	240	155	218	158	217
Długotrwała choroba	153	216	164	227	168	250	174	248	178	260
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	5	21	9	35	8	25	16	54	18	61
w tym: rodziny niepełne	3	10	4	10	2	5	4	9	5	18
rodziny wielodzietne	1	12	4	21	1	6	2	13	5	32
Przemoc domowa	3	9	7	14	5	20	10	42	12	31
Alkoholizm	27	38	16	32	15	25	22	35	34	54
Narkomania	0	0	1	1	0	0	3	3	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	8	8	7	10	4	4	6	6	6	6

Źródło danych: GOPS

Tabela 7 Dane dot. osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku w latach 2020- 2024

	na 31 grudnia 2020r.	na 31 grudnia 2021 r.	na 31 grudnia 2022 r.	na 31 grudnia 2023r.	na 31 grudnia 2024r.
Liczba osób bezrobotnych z Gminy Wręczyca Wielka	620	583	493	516	532

Źródło danych: PUP Kłobuck

WNIOSKI:

Gminę Wręczyca Wielka cechuje niewielki stopień aktywności społeczeństwa, wyjątek stanowi frekwencja do wyborów samorządowych, która była znacznie wyższa niż w powiecie kłobuckim, województwie śląskim a nawet w kraju. Wzrost aktywności obywateli w tym zakresie jest istotny dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, które stanowi bazę dla wzmocnienia i rozkwitu społeczności lokalnych. Istotne jest w najbliższej perspektywie podejmowanie działań wspierających sektor NGO, fundacje, stowarzyszenia, poprzez dostępność do lokali, organizację wydarzeń mających na celu pobudzenie aktywności(klub seniora). Dzięki działającym fundacjom, stowarzyszeniom, pobudzaniem aktywności mieszkańców liczba gospodarstw korzystająca z pomocy społecznej z roku na rok może się zmniejszać. Obecnie pozostaje na niezmiennym poziomie. Najbardziej popularniejszymi powodami przyznania takiej pomocy było bezrobocie i ubóstwo.

Strefa gospodarcza

W Gminie Wręczyca Wielka w roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowane były 1 924 podmioty gospodarki narodowej, z czego 1 656 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 129 nowych podmiotów, a 70 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2023 najwięcej (178) podmiotów zarejestrowano w roku 2019, a najmniej (128) w roku 2020. W tym samym okresie najwięcej (137) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (60) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Wręczyca Wielka najwięcej (66) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (1 877) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 2,1% (41) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 33,8% (650) podmiotów, a 64,1% (1 233) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Wręczyca Wielka najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (24.6%) oraz Budownictwo (21.6%).

Strefa środowiskowa

Powietrze atmosferyczne jest szczególnie narażone na zanieczyszczenie ze względu na ogromną ilość substancji, jakie są emitowane z powierzchni ziemi. Źródła zanieczyszczeń powietrza możemy podzielić ze względu na pochodzenie na dwie grupy: pochodzenia naturalnego oraz antropogenicznego. O jakości powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze.

Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na dwie grupy:

- zanieczyszczenia gazowe, lotne związki chemiczne np.: tlenki azotu, tlenki siarki, tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory,
- zanieczyszczenia pyłowe:
 - pyły o działaniu toksycznym, zawierające metale ciężkie, pyły radioaktywne, azbestowe, pyły fluorków oraz niektórych nawozów mineralnych,
 - pyły szkodliwe, zawierające krzemionkę, drewno, bawełnę, glinokrzemiany,
 - pyły obojętne, zawierają głównie związki żelaza, węgla, gipsu, wapienia.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń na terenie Gminy Wręczyca Wielka są:

- źródła komunalno- bytowe- kotłownie lokalne, indywidualne źródła ciepła, źródła ciepła zakładów prywatnych, które mają bezpośredni wpływ na lokalny stan jakości powietrza poprzez emisję zanieczyszczeń pyłowych. Wymienione emitery są przyczyną zjawiska „niskiej emisji”;
- źródła transportowe (liniowe)- emisja zanieczyszczeń na niewielkiej wysokości,
- sektor usługowy.

Powiat kłobucki charakteryzuje się niskim stopniem uprzemysłowienia. Wskazują na to ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych. Według danych GUS w 2022 r. emisja pyłów z terenu powiatu kłobuckiego z zakładów zaliczanych do

szczególnie uciążliwych wyniosła 16 ton, natomiast wielkość emisji gazów osiągnęła poziom 32 907 ton. W 2022 r. na urządzeniach do redukcji i neutralizacji zanieczyszczeń udało się zatrzymać 86,2% zanieczyszczeń pyłowych.

Na obszarze Gminy Wręczyca Wielka nie występuje zcentralizowany system zaopatrzenia w energię ciepłą, odnotowano jedynie lokalne źródła ciepła, zaopatrujące zespoły budynków lub pojedyncze budynki na terenie gminy. Zastąpienie węgla kamiennego bardziej ekologicznymi paliwami w pojedynczych gospodarstwach niewątpliwie wpływa korzystnie na ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki cieplnej na jakość powietrza atmosferycznego. Na terenach zabudowy jednorodzinnej potrzeby grzewcze mieszkańców są zaspokajane głównie przez indywidualne systemy grzewcze, które stanowią źródło tzw. niskiej emisji.

Pomimo działań podjętych w ostatnich latach, takich jak dofinansowania na wymianę przestarzałych kotłów grzewczych na bardziej ekologiczne, węgiel kamienny – często niskiej jakości – nadal pozostaje podstawowym paliwem. Oprócz niego wykorzystywane są także koks, drewno, gaz płynny (w miejscach z dostępem do sieci gazowej) oraz olej opałowy.

Całkowita emisja CO₂ w gminie, pochodząca z wytwarzania ciepła i przygotowania c.w.u. wyniosła 57 343 Mg CO₂. Całkowita emisja z procesów transportu wyniosła 33 154 Mg CO₂, a związana ze zużyciem energii elektrycznej wynosi blisko 16 733 MgCO₂.

Dużym problemem jest spalanie odpadów w gospodarstwach domowych, które prowadzi do emisji szkodliwych substancji, w tym dioksyn. Większość domowych systemów grzewczych nie jest wyposażona w urządzenia filtrujące spaliny, co powoduje, że ich wpływ na zanieczyszczenie powietrza może być znaczny, choć jego dokładne oszacowanie jest trudne.

Największe nasilenie niskiej emisji obserwuje się w sezonie grzewczym, czyli od jesieni do wiosny. W tym okresie emisja związana z indywidualnym ogrzewaniem budynków, połączeniu z niekorzystnymi warunkami meteorologicznymi (takimi jak niska prędkość wiatru, wysokie ciśnienie atmosferyczne i przygruntowa inwersja temperatury), jest głównym czynnikiem przekraczania dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu. Wysokie natężenie ruchu pojazdów przyczynia się do wzrostu ilości spalin pochodzących z pojazdów mechanicznych, które zawierają liczne substancje szkodliwe, tj.: tlenki azotu, tlenki węgla, pył zawieszony, ołów. Ich ponadnormatywne występowanie w powietrzu atmosferycznym może być szkodliwe dla środowiska oraz zdrowia ludzi. Substancje emitowane z silników pojazdów oddziałują na stan czystości powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, ich wpływ maleje wraz ze zwiększaniem się odległości od tych dróg. Ze względów ekonomicznych na terenie Gminy Wręczyca Wielka nie przewiduje się w najbliższym czasie budowy zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło na pozostałych obszarach gminy, w których nie funkcjonują lokalne źródła ciepła.

W najnowszym raporcie dotyczącym rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2023 zaprezentowano ocenę jakości powietrza w poszczególnych, specjalnie sklasyfikowanych strefach województwa śląskiego. Przy ocenie uwzględniono kryterium ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin. Gmina Wręczyca Wielka wg analizowanego dokumentu znalazła się w strefie śląskiej (PL2405). W przypadku danej strefy normy zostały przekroczone dla następujących zanieczyszczeń:

- Ozon – ochrona zdrowia ludzi, przekroczony poziom celu długoterminowego w 97,9 % powierzchni strefy,
- Benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10 – ochrona zdrowia ludzi, przekroczony poziom docelowy w 18,3 % powierzchni strefy,
- Ozon – ochrona roślin, przekroczony poziom celu długoterminowego w 99% powierzchni strefy.

Dyrektywa unijna 28/2009/WE z maja 2009 r. o promocji stosowania energii z odnawialnych źródeł energii wyznaczyła minimalny cel dla Polski w postaci 15% udziału energii z OZE w bilansie zużycia energii finalnej brutto w 2020 roku. Po roku 2006 obraz rynku energetyki odnawialnej zaczął się zmieniać i dywersyfikować. Pojawiły się nowe, obiecujące technologie i tzw. niezależni producenci energii, zaczynając od gospodarstw domowych, a kończąc na firmach spoza tradycyjnej energetyki. Spośród nowych technologii, które już zaistniały na rynku krajowym, wyróżnić można w szczególności: termiczne kolektory słoneczne (na początek do podgrzewania wody, a obecnie coraz śmielej także do ogrzewania budynków), lądowe farmy wiatrowe i biogazownie rolnicze, poszerzające w sposób znaczący dotychczasowy, niewielki rynek biogazu tzw. wysypiskowego.

W ciągu czterech naborów Programu „Mój Prąd” z terenu Gminy Wręczyca Wielka zrealizowano łącznie 394 inwestycji na dofinansowanie instalacji fotowoltaicznych.

Zanieczyszczenia wód są to niekorzystne zmiany właściwości fizycznych, chemicznych i bakteriologicznych wody spowodowane przede wszystkim wprowadzaniem w nadmiarze substancji nieorganicznych (stałych, płynnych, gazowych), organicznych, radioaktywnych a także ciepła czego efektem jest ograniczenie lub uniemożliwienie wykorzystywania wody do picia i celów gospodarczych, a także pogorszenie kondycji biocenoz wodnych.

Analizując powyższe wyniki należy stwierdzić, że źródłami zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych są:

- eutrofizacja wód wywołana zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych i rolniczych,
- zbyt niski stopień skanalizowania,
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe powodujące skażenie wód podziemnych,
- odprowadzanie bezpośrednio do gruntu wód opadowych i roztopowych,
- emisja gazów i pyłów przemysłowych, które wraz z wodami opadowymi mogą przedostać się do poziomu wód podziemnych.

Zaopatrzeniem mieszkańców gminy w wodę zajmuje się Gmina Wręczyca Wielka. Zapotrzebowanie gminy w wodę jest pokrywane w 100 % z ujęć głębinowych– nie ma ograniczeń w korzystaniu i niedoborów wody. Gmina sukcesywnie dokonuje przyłączy kolejnych mieszkańców gminy do sieci.

Jakość wody na terenie Gminy Wręczyca Wielka w latach 2020–2022 przedstawia się następująco:

- wodociąg publiczny Wręczyca Wielka– jakość wody odpowiada wymaganiom,
- wodociąg publiczny Truskolasy– w 2022 r. odnotowano jednorazowe przekroczenie parametru bakterie typu coli, pozostałe badania odpowiadały wymaganiom jakości wody przeznaczonej do spożycia,

- wodociąg publiczny Borowe– jakość wody odpowiada wymaganiom,
- wodociąg publiczny Szarlejka– jakość wody odpowiada wymaganiom,
- wodociąg publiczny Długi Kąt– w 2022 r. odnotowano jednorazowe przekroczenie parametru bakterie typu coli, pozostałe badania odpowiadały wymaganiom jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W Gminie Wręczyca Wielka funkcjonuje 1 system kanalizacyjny, który obejmuje w ok. 39,2% mieszkańców gminy. System kanalizacyjny jest zbudowany w całości z rur PCV wraz ze studzienkami kanalizacyjnymi. Systemem płyną tylko ścieki komunalne, nie są włączone do niego wody opadowe. Ścieki spływają do oczyszczalni grawitacyjnie. Stan techniczny systemu jest dobry. Ścieki z obszarów nieskanalizowanych są gromadzone na działkach w zbiornikach bezodpływowych i okresowo wywożone do eksploatowanej przez gminę oczyszczalni. Zbiorniki te są budowane dawno i nie posiadają dokumentacji technicznej, nie można stwierdzić czy są szczelne. W ostatnich latach zwiększa się liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na posesjach prywatnych.

Ścieki komunalne z gminy odprowadzane są do dwóch oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w:

- Truskolasach– oczyszczalnia mechaniczno– biologiczna z dwoma reaktorami SBR, wykorzystująca osad czynny w tak zwanym biologicznym reaktorze sekwencyjnym.
- Wręczycy Małej – oczyszczalnia mechaniczno– biologiczna typu Lemna, która w swoim procesie technologicznym wykorzystują rzęsę wodną. Oczyszczalnia jest w trakcie modernizacji.

Strefa przestrzenno-funkcjonalna i sfera techniczna

W 2023 roku w Gminie Wręczyca Wielka oddano do użytku 54 mieszkania. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 3,07 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Wręczyca Wielka to 5 912 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 337 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne.

Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w Gminie Wręczyca Wielka to 5,20 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa śląskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2023 roku w Gminie Wręczyca Wielka to 152,20 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa śląskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 99,10% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 96,85% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 94,35% mieszkań posiada łazienkę, 73,41% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,42% z gazu sieciowego.

W budynkach komunalnych, podstawowe źródło energii cieplnej stanowi węgiel kamienny, stanowiąc 65,5% w strukturze paliw dla tego sektora, kolejnym paliwem jest olej opałowy, który dostarcza 34,0% energii. Pozostałych 0,5% energii na potrzeby ogrzewania dostarcza energia elektryczna.

W sektorze prywatnym najpopularniejszym paliwem w budynkach mieszkaniowych jest węgiel kamienny, dostarczając 93,0% energii na potrzeby ogrzewania i przygotowania c.w.u. Spośród form handlowych najczęściej wykorzystywany jest ekogroszek (21,0%) oraz miął (20,3%). Pozostałe sortymenty węgla kamiennego, w tym nie sprecyzowane, stanowią 45,8% (wliczając także równoczesne stosowanie miału i ekogroszku oraz pozostałego węgla kamiennego, ale bez podania ich udziałów). Na drugim miejscu spośród paliw znajduje się biomasa stała (przede wszystkim w postaci drewna opałowego), dostarczając przy tym 5,2% energii. Pozostałe, poza biomasą źródła energii odnawialnej dostarczyły 1,0% energii, a w grupie tej znajdowały się kolektory słoneczne i pompy ciepła. Stosowanie oleju opałowego stanowiło 0,9% w strukturze wykorzystywanych paliw. Odsetek korzystających z gazu ziemnego jest niewielki.

Średnio w Polsce na 1000 mieszkańców przypada około 572 zarejestrowanych samochodów osobowych. W Gminie Wręczyca jest to ok 622 pojazdów. Większość dróg publicznych wymaga remontów.

Analiza wskaźnikowa

Sfera społeczna

Analiza sfery społecznej stanowi fundamentalną część opisu badanej zbiorowości pozwalającą na diagnozę obecnego stanu i prognozowanie oraz planowanie przyszłych zmian. Największym potencjałem rozwojowym danego obszaru jest jego kapitał ludzki.

Problemy społeczne to wszelkie negatywne zjawiska, które wpływają na jakość życia jednostek i społeczeństwa jako całości. Ryzyko społeczne to prawdopodobieństwo wystąpienia tych problemów, które mogą prowadzić do strat w dobrobycie, zdrowiu, bezpieczeństwie lub stabilności społecznej. Zjawiska, które negatywnie wpływają na życie ludzi i społeczeństwa, np. ubóstwo, bezrobocie, przemoc, nierówności społeczne, degradacja środowiska.

Przyczyny problemów społecznych:

- Procesy społeczno-ekonomiczne (np. kryzysy, zmiany demograficzne).
- Zjawiska naturalne (np. katastrofy, klęski elementarne).
- Czynniki behawioralne (np. alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie).

Skutki:

- Straty materialne (np. straty finansowe, uszczuplenie majątku).
- Straty niematerialne (np. straty zdrowotne, problemy psychiczne, brak stabilności społecznej).
- Zmniejszenie jakości życia, obniżenie poziomu edukacji i kultury, utratę poczucia bezpieczeństwa.

Dlatego też w prezentowanej diagnozie skupiono uwagę na analizie społecznych obszarów takich jak: ubóstwo, problemy społeczne, bezpieczeństwo publiczne, demografia, aktywność społeczna, edukacja. Wymienione kategorie tworzą katalog podstawowej wiedzy na temat wybranej zbiorowości, pozwalają także na identyfikację problemów z jakimi potencjalnie może borykać się badana społeczność.

W oparciu o zaprezentowane wskaźniki społeczne osiągnięto następujące rezultaty:

Tabela 8 Wyniki analizy sfery społecznej dla przyjętych wskaźników analizy

SFERA SPOŁECZNA		Stan ludności	Ludność w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ludność w wieku produkcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób w gospodarstwie domowym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na ubóstwo	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na bezrobocie	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na niepełnosprawność	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na długotrwałą chorobę	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względem na sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	Liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na alkoholizm	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Frekwencja w wyborach	Ludność z wykształceniem zasadniczym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ludność z wykształceniem wyższym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wskaźni powyżej średniej
1	Bieżeń	0,27	0,54	0,56	0,24	3,00	0,24	0,16	0,21	0,09	0,22	0,42	0,02	0,08	0,37	0,28	0,81	2
2	Borowe	0,59	0,56	0,63	0,35	6,00	0,35	0,22	0,30	0,11	0,56	1,00	0,48	0,42	0,89	0,64	0,85	8
3	Bór Zapilski	0,61	0,51	0,67	0,10	3,00	0,10	0,02	0,10	0,10	0,00	0,08	0,02	0,23	0,46	0,67	0,52	3
4	Brzezinki	0,54	0,00	0,00	0,00	3,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,01	0,04	0,81	0,42	1,00	2
5	Czarna Wieś	0,61	0,64	0,81	0,16	6,00	0,16	0,22	0,18	0,14	0,00	0,17	0,02	0,19	0,46	0,36	0,25	4
6	Długi Kąt	0,61	0,70	1,00	0,14	3,00	0,14	0,16	0,18	0,09	0,00	0,25	0,02	0,08	0,89	0,34	0,86	4
7	Golce	0,61	0,50	0,29	0,09	0,00	0,09	0,01	0,09	0,08	0,00	0,00	0,02	0,27	1,00	1,00	0,82	4
8	Grodzisko	0,00	0,41	0,44	0,28	0,00	0,28	0,30	0,18	0,18	0,56	0,25	0,29	0,12	0,40	0,76	0,61	5
9	Hutka	0,80	0,59	0,63	0,18	0,00	0,18	0,04	0,18	0,14	0,22	0,00	0,02	0,04	0,40	0,59	0,66	3
10	Jezioro	0,54	0,44	0,31	0,11	0,00	0,11	0,02	0,09	0,09	0,11	0,25	0,02	0,00	0,46	0,40	0,84	1
11	Kalej	0,37	0,48	0,58	0,64	6,00	0,64	0,89	0,46	0,59	0,89	0,17	0,57	0,85	0,85	0,46	0,49	10
12	Klepaczka	0,61	0,47	0,54	0,11	9,00	0,11	0,02	0,10	0,09	0,22	0,08	0,00	0,04	1,00	0,31	0,69	3
13	Kuleje	0,54	0,92	0,76	0,20	9,00	0,20	0,22	0,30	0,18	0,00	0,00	0,05	0,00	0,81	0,52	0,40	7
14	Nowiny	0,66	1,00	0,92	0,08	6,00	0,08	0,01	0,16	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,81	0,13	0,52	4
15	Pierzchno	0,29	0,44	0,83	0,11	0,00	0,11	0,11	0,09	0,07	0,44	0,00	0,02	0,00	0,40	0,58	0,00	2
16	Piła I	0,46	0,55	0,45	0,07	0,00	0,07	0,08	0,09	0,05	0,22	0,00	0,00	0,04	1,00	0,88	0,72	3
17	Piła II	0,56	0,62	0,46	0,07	6,00	0,07	0,08	0,09	0,04	0,22	0,00	0,02	0,00	0,81	0,70	0,83	4
18	Puszczew	1,00	0,54	0,59	0,20	0,00	0,20	0,22	0,18	0,18	0,44	0,00	0,02	0,19	0,46	0,42	0,57	3
19	Szarlejka, Nowa Szarlejka	0,93	0,79	0,74	0,30	0,00	0,30	0,22	0,37	0,41	0,00	0,00	0,21	0,23	0,95	0,44	0,43	9
20	Truskolasy	0,66	0,60	0,56	0,70	0,00	0,70	0,95	0,62	0,57	0,89	0,75	0,63	1,00	1,00	0,56	0,35	11
21	Węglowice	0,37	0,66	0,42	0,09	6,00	0,09	0,05	0,12	0,11	0,11	0,00	0,02	0,08	0,46	0,36	0,16	1
22	Wręczyca Mała	0,71	0,44	0,54	0,19	0,00	0,19	0,22	0,14	0,14	0,56	0,08	0,02	0,15	0,68	0,73	0,56	3
23	Wręczyca Wielka	0,17	0,69	0,85	1,00	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,67	1,00	0,12	0,00	0,00	0,14	10
24	Wydra	0,73	0,56	0,50	0,03	9,00	0,03	0,05	0,06	0,04	0,00	0,08	0,00	0,08	0,85	0,51	0,70	4
25	Zamłynie	0,59	0,47	0,23	0,07	6,00	0,07	0,05	0,07	0,09	0,11	0,17	0,02	0,08	1,00	0,16	0,65	3
	GMINA OGÓŁEM	0,93	0,68	0,71	0,16	3,24	0,43	0,43	0,34	0,33	0,49	0,32	0,03	0,17	0,69	0,49	0,58	

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych*

* Wskaźniki syntetyczne Perkala powyżej wartości referencyjnej oznaczają negatywne zjawiska

Wśród miejscowości, dla których zidentyfikowano najwięcej problemów związanych ze zjawiskiem spadku liczby ludności, należą: Puszczew, Szarlejka i Nowa Szarlejka. W miejscowościach tych odnotowano największy spadek liczby ludności. Depopulacja niesie za sobą szereg negatywnych konsekwencji, zarówno dla gospodarki, jak i społeczeństwa. Głównym zagrożeniem jest starzejące się społeczeństwo i brak rąk do pracy, co może prowadzić do trudności z finansowaniem usług publicznych i obciążeń dla systemu emerytalnego.

Gospodarcze konsekwencje depopulacji:

Niedobór siły roboczej:

Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym może prowadzić do deficytu pracowników w różnych sektorach gospodarki, co z kolei może negatywnie wpłynąć na produktywność i konkurencyjność.

Obciążenie systemu emerytalnego:

Im mniej osób w wieku produkcyjnym, tym większe obciążenie dla systemu emerytalnego, ponieważ liczba emerytów wzrośnie, a liczba osób wpłacających składki spadnie.

Trudności z finansowaniem usług publicznych:

Zmniejszenie dochodów budżetowych w związku ze spadkiem liczby ludności może prowadzić do trudności z finansowaniem usług publicznych, takich jak edukacja, zdrowie, transport i infrastruktura.

Społeczne konsekwencje:

Zwiększone obciążenie dla służby zdrowia:

Starzejące się społeczeństwo oznacza wzrost zapotrzebowania na usługi medyczne, co może prowadzić do większych obciążeń dla służby zdrowia.

Potrzeba adaptacji systemu edukacji:

W związku ze spadkiem liczby dzieci i młodzieży, system edukacji może wymagać adaptacji, np. w zakresie planowania szkolnych miejsc i kształcenia.

Ryzyko społecznego wykluczenia:

Starzenie się społeczeństwa może prowadzić do wzrostu ubóstwa wśród osób starszych, a także do problemów z opieką nad nimi.

Migracje:

Spadek liczby ludności w niektórych regionach może prowadzić do emigracji młodych i wykwalifikowanych osób, co może negatywnie wpłynąć na rozwój tych regionów.

Inne konsekwencje:

Potrzeba zmian w systemie emerytalnym:

Wzrost liczby emerytów może wymagać zmian w systemie emerytalnym, np. podwyższenia wieku emerytalnego.

Zmniejszenie liczby wyborców:

Spadek liczby ludności może prowadzić do zmniejszenia liczby wyborców, co może wpłynąć na wyniki wyborów i stabilność polityczną.

Analizowane wskaźniki potwierdzają jednocześnie, iż miejscowości borykające się z problemami nadwyżki liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, bądź ujemnym przyrostem naturalnym w połączeniu ze zjawiskiem demograficznym budzi niepokój występowania zjawiska starzenia się społeczeństwa. Wartości wyższe od średniej referencyjnej dla Gminy Wręczyca Wielka oznaczają zjawiska negatywne. Należy dążyć do zmniejszania obu wskaźników.

Wśród miejscowości, dla których zidentyfikowano najwięcej problemów związanych ze zjawiskiem największego odsetka liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, należą: Długi Kąt, Kuleje, Nowiny, Szarlejka, Nowa Szarlejka i Wręczyca Wielka. Z kolei miejscowości z najmniejszym odsetkiem liczby ludności w wieku produkcyjnym to: Długi Kąt, Kuleje, Nowiny, Szarlejka, Nowa Szarlejka i Wręczyca Wielka, Czarna Wieś oraz Pierzchno. A więc w kilku miejscowościach zauważa się nawarstwiający się problem starzenia się społeczności.

Kolejnym problemem społecznym w Gminie Wręczyca Wielka jest problem bezrobocia. Ponad połowa miejscowości boryka się z tym problemem: Bór Zapilski, Brzezinki, Czarna Wieś, Długi Kąt, Golce, Jezioro, Klepaczka, Pierzchno, Piła I, Piła II, Węglowice, Wydra oraz Zamłynie. Należy zaznaczyć, iż często wysokie wskaźniki wśród osób bezrobotnych przekładają się na wysoką liczbę osób korzystających z pomocy społecznej czy wielodzietność.

I tak też statystyczna liczba średnia mieszkańców w jednym gospodarstwie domowym w Gminie Wręczyca Wielka to 2,92 osoby/gospodarstwo domowe. Wskaźnik Perkala zobrazował rangę problemu, gdzie w miejscowościach Borowe, Czarna Wieś, Kalej, Klepaczka, Kuleje, Nowiny, Piła II, Węglowice, Wydra i Zamłynie zauważa się ponadnormatywne odstępstwo od ww. średniej. Bardzo często, jak podkreślono wcześniej, problem ten idzie w parze w bezrobociem, a taki stan rzeczy pogłębia problem społeczny wśród takich rodzin, gdyż już w przypadku 3-4 osobowej rodziny szczególnie, gdy jeden z rodziców przestaje zarabkować, drugi rodzic musi na siebie przyjąć obowiązki utrzymania rodziny, a to z kolei może pogłębić lub uwydatnić inne problemy wewnętrzne tj. używki, przemoc domowa w ujęciu fizycznym i psychicznym, kryzys finansowy, przestępstwa, etc.

Bezrobocie niesie ze sobą ryzyko znacznych negatywnych konsekwencji, zarówno dla jednostki gminnej, jak i dla całego społeczeństwa. Dla osób bezrobotnych może prowadzić do utraty statusu społecznego, uczucia wykluczenia, problemów psychologicznych, pogorszenia relacji rodzinnych oraz wzrostu ubóstwa. Dla społeczeństwa bezrobocie wiąże się z mniejszymi wpływami do budżetu państwa, rozwojem szarej strefy i potencjalnym wzrostem przestępczości. Bezrobocie jest poważnym problemem, który ma negatywne konsekwencje dla jednostki i społeczeństwa. Z walką z bezrobociem wiąże się konieczność wdrażania polityk aktywnych, takich jak wsparcie osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy, finansowanie programów szkoleniowych i dotacje na założenie własnej działalności.

Konsekwencje bezrobocia dla jednostki samorządowej:

Utrata statusu społecznego i uczucie wykluczenia:

Bezrobocie może prowadzić do poczucia, że osoba jest niepotrzebna i nie ma swojej roli w społeczeństwie.

Problemy psychologiczne:

Bezrobocie może wywołać stres, depresję, niską samoocenę i zaburzenia emocjonalne.

Pogorszenie relacji rodzinnych:

Brak stałego dochodu może prowadzić do konfliktów i napięć w rodzinie.

Wzrost ubóstwa:

Bez pracy trudniej jest utrzymać godne warunki życia i pokryć podstawowe potrzeby.

Utrata umiejętności i kwalifikacji:

Długotrwałe bezrobocie może prowadzić do utraty aktualnych umiejętności i kwalifikacji, co utrudnia znalezienie pracy.

Mniejsza motywacja i ryzyko rezygnacji z poszukiwania pracy:

Brak aktywności zawodowej może prowadzić do spadku motywacji i utraty nadziei na znalezienie zatrudnienia.

Konsekwencje bezrobocia dla społeczeństwa:

Mniejsze wpływy do budżetu państwa:

Bezrobotni nie płacą podatków, co zmniejsza wpływy do budżetu.

Rozwój tzw. szarej strefy:

Osoby bezrobotne mogą szukać pracy w nielegalnej strefie, co prowadzi do utraty dochodów państwa.

Wzrost przestępczości:

Bezrobocie może zwiększać ryzyko popełniania przestępstw, ponieważ osoby bez pracy mogą sięgać po nielegalne źródła dochodu.

Emigracja zarobkowa:

Osoby bezrobotne mogą zdecydować się na wyjazd za granicę w poszukiwaniu pracy, co może prowadzić do utraty potencjału ludzkiego w kraju.

Problemy z systemem emerytalnym:

Bezrobocie może negatywnie wpływać na system emerytalny, ponieważ osoby bezrobotne nie płacą składek na emeryturę.

Wzrost wydatków na pomoc społeczną:

Państwo musi wydawać pieniądze na pomoc bezrobotnym, np. na zasiłki.

Osoby bezrobotne czy wielodzietne częściej sięgają po pomoc społeczną. Pomoc społeczna w każdej gminie, w ramach której działają Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (GOPS), ma na celu wsparcie osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych, pomagając im w usamodzielnianiu się i zapewniając im warunki do godnego życia.

Z danych za ostatni rok 2024 wynika, iż ponad 1241 mieszkańców czynnie korzystało z pomocy społecznej, tj. blisko 7,20% społeczności w Gminie Wręczyca Wielka.

W analizie skupiono się na najważniejszych danych wskazujących źródło problemów, tj. ubóstwo, choroba, niepełnosprawność, alkoholizm, opisane już wcześniej bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

W przedstawionej tabeli wynika, iż im większa liczba ludności zamieszkująca daną miejscowość, tym większy odsetek społeczności korzystającej z pomocy społecznej. W większości dotyczy to najludniejszych miejscowości: Wręczyca Wielka, Truskolasy, Kalej. To tu odnotowuje się przypadki nadmiernego problemu alkoholizmu, których jednak w wymiarze globalnym na terenie Gminy Wręczyca Wielka nie odnotowuje się masowo. Problem jednak, szczególnie w tak licznych społecznościach trzeba eliminować. Wartości wyższe od średniej referencyjnej dla Gminy Wręczyca Wielka, oznaczają zjawiska negatywne. Należy dążyć do zmniejszania obu wskaźników.

Nie bez znaczenia istotnym problemem w Gminie Wręczyca są przestępstwa czy wypadki i kolizje drogowe. Przyczyną tych problemów mogą być ww. zjawiska. Choć problem podobnie jak w przypadku korzystających z pomocy społecznej dotyczy najludniejszych miejscowości, pojawia się także nielicznie w pomniejszych wsiach na terenie Gminy Wręczyca Wielka. Wartości wyższe od średniej referencyjnej dla Gminy Wręczyca Wielka, oznaczają zjawiska negatywne. Należy dążyć do zmniejszania obu wskaźników.

Ważnym aspektem życia każdego mieszkańca każdej jednostki samorządowej jest czynny udział w jej funkcjonowaniu kulturowym, wyborczym.

Uchylenie mieszkańcom prawa do wpływu na życie każdej gminy negatywnie wpływa na jakość usług, rozwój społeczności i wzajemne zaufanie między mieszkańcami a władzami lokalnymi. Udział w samorządzie sprzyja rozwojowi demokracji, pozwala na lepsze dostosowanie działań gminy do potrzeb mieszkańców i buduje poczucie odpowiedzialności za wspólnotę.

Dlaczego udział mieszkańców w życiu gminy jest ważny?

Demokracja i partycypacja:

Udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji lokalnych jest podstawą demokracji i pozwala im na realny wpływ na sprawy, które ich dotyczą.

Lepsze dostosowanie do potrzeb:

Kiedy mieszkańcy aktywnie uczestniczą w procesach decyzyjnych, władze lokalne lepiej rozumieją ich potrzeby i oczekiwania, co prowadzi do bardziej skutecznych i efektywnych działań.

Budowanie poczucia odpowiedzialności:

Udział w samorządzie pozwala mieszkańcom na poczucie odpowiedzialności za dobro wspólne, co sprzyja zaangażowaniu w życie społeczności lokalnej.

Wzrost zaufania:

Dialog i realne współdziałanie między mieszkańcami a władzami lokalnymi buduje zaufanie, które jest niezbędne do efektywnego funkcjonowania gminy.

Efektywniejsze działania:

Włączanie mieszkańców w procesy decyzyjne prowadzi do bardziej skutecznych i efektywnych działań, które są lepiej dostosowane do potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności.

Inicjatywa lokalna:

Udział mieszkańców w inicjatywach lokalnych pozwala na wdrażanie rozwiązań, które najlepiej odpowiadają potrzebom społeczności i poprawiają jakość życia.

W analizie poddano pod analizę frekwencję wyborczą w samorządowych wyborach w roku 2024. Wyniki ogólne frekwencji wyborczej na poziomie ponadlokalnym nie odbiegały od danych wojewódzkich czy ogólnopolskich. Chcąc zaprezentować problem przynależności społecznej skupiono się na tych wyborach, które dla lokalnej społeczności są najważniejsze. O tyle, ile w wyborach ogólnopolskich do Sejmu czy Senatu, czy też na Prezydenta RP frekwencja wyborcza nawet przewyższała średnie, o tyle w wyborach samorządowych, frekwencja oscyluje wokół 50%. Wskazuje to na problem w postaci niskiego zaangażowania mieszkańców w życie społeczne na najniższym i nie mniej ważnym od krajowego- poziomie.

Niska frekwencja wyborcza w Polsce ma wiele przyczyn, wśród których dominują brak zainteresowania polityką, poczucie braku kompetencji wyborczych, zniechęcenie do polityków oraz brak odpowiednich partii i kandydatów. Dodatkowo, w niektórych grupach wiekowych, takich jak najstarsza, barierą może być stan zdrowia, utrudniający dojazd do lokalu wyborczego. Młodzi ludzie często nie głosują ze względu na brak obeznania w polityce i procesie wyborczym, a także z powodu niskiego zainteresowania polityką.

Szczegółowe przyczyny niskiej frekwencji:

Brak zainteresowania polityką:

Dla wielu osób polityka jest postrzegana jako odległa i nieistotna, co prowadzi do braku chęci uczestniczenia w procesie wyborczym.

Poczucie braku kompetencji:

Niektórzy wyborcy uważają, że nie posiadają wystarczającej wiedzy i zrozumienia, aby móc świadomie głosować, co prowadzi do zniechęcenia i rezygnacji z głosowania.

Zniechęcenie do polityków:

Rozczarowanie działaniem partii politycznych i polityków, a także brak zaufania do nich, może powodować, że ludzie nie chcą uczestniczyć w wyborach, widząc je jako nieefektywne lub nawet szkodliwe.

Brak odpowiednich partii i kandydatów:

Niektórzy wyborcy uważają, że obecna oferta polityczna nie odpowiada ich oczekiwaniom, co powoduje ich niechęć do głosowania na dostępnych kandydatów.

Stan zdrowia:

Dla osób starszych i niepełnosprawnych, dojazd do lokalu wyborczego może być trudny lub niemożliwy, co wpływa na frekwencję. W Gminie Wręczyca Wielka na 11 lokali wyborczych tylko 6 było dostosowanych do osób z niepełnosprawnością ruchową.

Brak obeznania w polityce:

Młodzi ludzie często nie rozumieją, jak działa system polityczny, co może powodować ich brak zainteresowania wyborami.

Niskie zainteresowanie polityką:

Dla wielu młodych osób polityka jest postrzegana jako nieistotna, co prowadzi do braku chęci uczestniczenia w procesie wyborczym.

Inne bariery:

Utrudnienia proceduralne (np. brak dostępu do wyborów korespondencyjnych), brak informacji o wyborach, a także brak czasu mogą również wpływać na niską frekwencję.

Skutki niskiej frekwencji:

Słabsza reprezentacja społeczna:

Niska frekwencja może prowadzić do sytuacji, w której wybory nie odzwierciedlają prawdziwych preferencji społecznych, co może prowadzić do rozczarowania i dezaprobaty wobec wyników wyborów.

Słabsze zaufanie do systemu:

Niska frekwencja może również osłabić zaufanie społeczne do systemu politycznego i jego instytucji, co może prowadzić do dalszego obniżania frekwencji.

W zakresie dostępności bazy edukacyjnej i jej wpływie na wyniki i zdawalność egzaminów ośmioklasisty, wyniki te są wyższe od średnich wojewódzkich czy ogólnopolskich.

Tabela 9 Wyniki egzaminu ośmioklasisty w 2023 r.

Egzamin ośmioklasisty 2023 - Gmina Wręczyca Wielka				
Szkoła Podstawowa	Liczba zdających	Jęz. polski	Matematyka	Jęz. angielski
Bieżeń	9	66,78%	48,89%	61,11%
Borowe	12	71,17%	52,00%	63,08%
Kalej	30	67,00%	55,07%	69,27%
Kuleje	15	63,40%	55,20%	63,86%
Truskolasy	51	67,45%	58,82%	70,53%
Węglowice	30	68,40%	49,60%	71,26%
Wręczyca Wielka	62	66,18%	53,61%	73,66%
Gmina Wręczyca Wielka		67,04%	54,33%	70,11%
Powiat kłobucki		66,29%	52,53%	65,82%
Województwo śląskie		65,35%	51,82%	65,97%
Polska		66%	53%	66%
*Wynik procentowy określa odsetek punktów, które zdający zdobyli za rozwiązanie zadań z danego przedmiotu				

Źródło danych: dane Urzędu Gminy

Tabela 10 Wyniki egzaminu ośmioklasisty w 2024 r.

Egzamin ośmioklasisty 2024 - Gmina Wręczyca Wielka				
Szkoła Podstawowa	Liczba zdających	Jęz. polski	Matematyka	Jęz. angielski
Bieżeń	5	75,40%	71,20%	74,40%
Borowe	4	69,00%	45,00%	64,00%
Kalej	7	66,71%	55,43%	59,57%
Kuleje	0	Brak klasy ósmej		
Truskolasy	21	62,81%	61,52%	66,37%
Węglowice	12	64,67%	51,67%	77,42%
Wręczyca Wielka	9	62,56%	51,11%	74,33%
Gmina Wręczyca Wielka		65,14%	56,83%	69,71%
Powiat kłobucki		61,71%	50,45%	65,21%
Województwo śląskie		58,00%	49,54%	66,48%
Polska		61%	52%	66%
*Wynik procentowy określa odsetek punktów, które zdający zdobyli za rozwiązanie zadań z danego przedmiotu				

Źródło danych: dane Urzędu Gminy

Dlatego bardziej interesującą kwestią jest wpływ wyników i osiągnięć egzaminacyjnych na odsetek osób z wykształceniem wyższym i zasadniczym zawodowym w poszczególnych miejscowościach w Gminie Wręczyca Wielka.

I tak też odsetek osób z wykształceniem zasadniczym na terenie Gminy Wręczyca Wielka przekracza 21,30%, z kolei osób z wykształceniem wyższym nie przekracza 19%. Częściowo tendencja ta pokrywa się z danymi ogólnopolskimi. W Polsce odsetek osób z wyższym wykształceniem w ostatnich latach nieznacznie spada, choć wciąż jest wysoki. W 2010 roku, w grupie wiekowej 25-34 lata, 37,1% osób posiadało wyższe wykształcenie, a w 2022 roku było to 40,5%. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku, 23,1% ludności w wieku 13 lat

i więcej w Polsce ma wyższe wykształcenie, a 16,7% posiada tytuł magistra, magistra inżyniera lub równorzędny. W 2021 roku około 25% mieszkańców wsi oraz 16,1% mieszkańców miast posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe. Wśród osób w wieku 25-34 lata w 2022 roku około 40,5% miało wykształcenie wyższe, a w 2017 roku było to 43,6%.

Odsetek osób z wyższym wykształceniem w Polsce jest nadal na wysokim poziomie, co świadczy o rosnącym znaczeniu edukacji w społeczeństwie. Należy jednak pamiętać, że osoby z wyższym wykształceniem mają tendencję do dłuższego trwania życia niż osoby z wykształceniem niższym. Przedkłada się to na problem depopulacji omawiany już wcześniej.

W Gminie Wręczyca Wielka stosunkowo niewielki odsetek osób z wykształceniem wyższym i najwyższym - zasadniczym zauważa się w wioskach najmniej licznych, odwrotną tendencję zauważa się w miejscowościach najbardziej zaludnionych oraz tam, gdzie w danej miejscowości uczniowie posiadają bezpośredni kontakt z placówką edukacyjną, lub gdzie mogą korzystać z bogatej ofert kulturalnej (por. dalsza część opracowania).

PODSUMOWANIE dla sfery społecznej

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium społecznego w celu dokonania syntetycznej oceny zaliczono wszystkie wskaźniki dla danej sfery, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką. Tabela wskazana uprzednio prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem Gminy Wręczyca Wielka na poszczególne miejscowości. Stan kryzysu inicjuje wskazanie problemów społecznych w ponadnormatywnej ilości ponad średnią wskazań, tj. 9 i więcej.

Miejscowości znajdujące się w stanie kryzysowym z punktu widzenia sfery społecznej: **Kalej, Szarlejka i Nowa Szarlejka, Truskolasy i Wręczyca Wielka.**

Sfera gospodarcza

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej są niezwykle ważne w kontekście planowanych działań w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany został obszar przedsiębiorczości w Gminie Wręczyca Wielka. Siłą rozwojową każdej miejscowości jest jej kondycja ekonomiczno-gospodarcza. Wyznaczanie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy pozwoli na dokonanie zmian pozwalających w przyszłości ograniczyć jej bariery rozwojowe. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

Podczas diagnozy sfery gospodarczej w Gminie Wręczyca Wielka wzięto pod uwagę liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczbę podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczbę nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców w ostatnim zamkniętym roku obrachunkowym.

Gmina Wręczyca Wielka boryka się z negatywnymi zjawiskami strefy gospodarczej, co obrazuje poniższa tabela:

Tabela 11 Wyniki analizy sfery gospodarczej dla przyjętych wskaźników analizy

SFERA GOSPODARCZA		Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wskazań
1	Bieżeń	0,49	0,18	0,74	2
2	Borowe	0,62	0,31	0,33	2
3	Bór Zapilski	0,95	0,32	0,00	2
4	Brzezinki	0,60	0,00	0,65	2
5	Czarna Wieś	0,28	0,42	0,25	1
6	Długi Kąt	0,84	0,64	1,00	3
7	Golce	0,80	0,00	0,62	2
8	Grodzisko	0,26	0,26	0,48	1
9	Hutka	0,74	0,00	0,35	1
10	Jezioro	0,43	0,00	0,53	1
11	Kalej	0,46	0,18	0,30	1
12	Klepaczka	0,59	0,00	0,35	1
13	Kuleje	0,68	0,13	0,43	1
14	Nowiny	0,59	0,24	0,66	2
15	Pierzchno	0,00	0,12	0,71	1
16	Piła I	0,53	0,23	0,00	1
17	Piła II	1,00	0,45	0,47	2
18	Puszczew	0,51	0,43	0,43	2
19	Szarlejka, Nowa Szarlejka	0,17	0,52	0,68	2
20	Truskolasy	0,36	0,37	0,87	2
21	Węglowice	0,13	0,15	0,41	0
22	Wręczyca Mała	0,39	0,20	0,67	1
23	Wręczyca Wielka	0,26	0,20	0,42	0
24	Wydra	0,35	0,00	0,36	0
25	Zamłynie	0,60	1,00	0,90	3
	GMINA	0,44	0,26	0,51	

Źródło: opracowanie własne

W powyższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału Gminy Wręczyca Wielka na miejscowości. Problem występowania negatywnych zjawisk sfery gospodarczej dotyczy miejscowości: Bieżeń, Borowe, Bór Zapilski, Brzezinki, Długi Kąt, Golce, Nowiny, Piła II, Puszczew, Szarlejka, Nowa Szarlejka, Truskolasy, Zamłynie. Jednak największa liczba wskazań negatywnych zjawisk dotyczy dwóch miejscowości: Długi Kąt oraz Zamłynie.

Sfera gospodarcza w gminie, choć potencjalnie obiecująca, stoi przed wyzwaniami i ryzykami. Główne problemy to brak zainteresowania inwestorów, ubożenie społeczeństwa, odległość od dużych ośrodków, brak stabilnych przepisów oraz trudności finansowe gminy. Ryzyka związane

z prowadzeniem działalności gospodarczej to m.in. zmienność rynkowa, konkurencja i brak wsparcia finansowego ze strony samorządu.

Problemy:

Brak zainteresowania inwestorów:

Trudno przyciągnąć inwestorów, co ogranicza rozwój gospodarczy.

Zubożenie społeczeństwa:

Niskie dochody i brak perspektyw dla mieszkańców ograniczają popyt i możliwości inwestycyjne.

Odległość od dużych ośrodków:

Odległość od ośrodków miejskich sprawia, że gmina jest mniej atrakcyjna dla przedsiębiorców.

Brak stabilnych przepisów:

Zmienność przepisów i niepewność prawne mogą zniechęcać do inwestowania.

Trudności finansowe gminy:

Gmina ma ograniczone środki, co utrudnia wspieranie przedsiębiorczości i rozwój infrastruktury.

Wpływ czynników zewnętrznych:

Np. globalny kryzys gospodarczy, zmienność cen surowców, polityka państwa.

Ryzyka:

Zmienna koniunktura rynkowa

Przykładowo, kryzys ekonomiczny może spowodować spadek popytu na towary i usługi, co prowadzi do trudności finansowych.

Koniec konkurencji:

Wzrost konkurencji zagraża lokalnym przedsiębiorcom i może prowadzić do upadków.

Brak wsparcia ze strony gminy

Ograniczone środki samorządu mogą utrudnić wsparcie dla przedsiębiorców.

Zagrożenia środowiskowe

Np. zanieczyszczenie powietrza, brak terenów pod inwestycje.

Ryzyka demograficzne

Np. starzejące się społeczeństwo, brak siły roboczej.

PODSUMOWANIE dla sfery gospodarczej

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium gospodarczego w celu dokonania syntetycznej oceny zaliczono wszystkie wskaźniki dla danej sfery, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką. Tabela wskazana uprzednio prezentuje wartości poszczególnych

analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem Gminy Wręczyca Wielka na poszczególne miejscowości. Stan kryzysu inicjuje wskazanie problemów gospodarczych w ponadnormatywnej ilości jako wartość najwyższa wskazań, tj. 3.

Miejscowości znajdujące się w stanie kryzysowym z punktu widzenia sfery gospodarczej: **Długi Kąt, Zamłynie.**

Sfera środowiskowa

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Analiza tego obszaru pozwoli na określenie kondycji środowiskowej Gminy Wręczyca Wielka. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w Gminie Wręczyca Wielka staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych, wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji. Sfera środowiskowa w Gminie Wręczyca Wielka zdiagnozowana została na podstawie wskaźnika udziału procentowego budynków generujących tzw. niskie emisje, liczby złożonych wniosków w ramach programu CZYSTE POWIETRZE w przeliczeniu na 100 mieszkańców, obecności formy ochrony przyrody na terenie danej miejscowości, bezpośredniego sąsiedztwo w pobliżu dróg o zasięgu co najmniej wojewódzkim, które emitują ponadnormatywne emisje.

Tabela 12 Wyniki analizy sfery środowiskowej dla przyjętych wskaźników analizy

SFERA GOSPODARCZA		Udział procentowy budynków generujących tzw. niskie emisje	Liczba złożonych wniosków w ramach programu CZYSTE POWIETRZE w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Formy ochrony przyrody	Bezpośrednie sąsiedztwo w pobliżu dróg o zasięgu co najmniej wojewódzkim	Liczba wskaźników
1	Bieżeń	0,78	0,24	1,00	0,00	3
2	Borowe	0,70	0,27	1,00	0,00	3
3	Bór Zapilski	1,00	0,06	0,80	0,00	2
4	Brzezinki	0,08	0,03	1,00	0,00	1
5	Czarna Wieś	0,32	0,14	1,00	0,00	1
6	Długi Kąt	0,04	0,09	1,00	0,00	1
7	Golce	0,79	0,10	0,00	0,00	1
8	Grodzisko	0,67	0,18	0,20	0,50	3
9	Hutka	0,67	0,18	0,60	0,00	2
10	Jezioro	0,06	0,06	0,60	0,00	0
11	Kalej	0,37	0,15	0,80	0,50	2
12	Klepaczka	0,65	0,10	0,80	0,00	2
13	Kuleje	0,31	0,18	0,80	0,00	2
14	Nowiny	0,60	0,04	0,80	0,00	2
15	Pierzchno	0,00	0,01	0,40	0,00	0
16	Piła I	0,34	0,04	1,00	0,00	1
17	Piła II	0,68	0,05	1,00	0,00	2
18	Puszczew	0,59	0,16	1,00	0,00	2
19	Szarlejka, Nowa Szarlejka	0,75	0,16	1,00	0,00	2
20	Truskolasy	0,84	0,63	0,40	0,50	3
21	Węglowice	0,67	0,17	1,00	0,00	3
22	Wręczyca Mała	0,58	0,13	0,20	0,00	1
23	Wręczyca Wielka	0,34	1,00	0,40	1,00	2
24	Wydra	0,78	0,00	1,00	0,50	3
25	Zamłynie	0,33	0,10	1,00	0,00	1
	GMINA	0,52	0,17	0,75	0,12	

Źródło: opracowanie własne

W powyższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału Gminy Wręczyca Wielka na miejscowości. Problem występowania negatywnych zjawisk sfery środowiskowej dotyczy miejscowości: Bieżeń, Borowe, Grodzisko, Szarlejka, Nowa Szarlejka, Truskolasy, Węglowice, Wydra.

Sfera środowiskowa w gminie obejmuje wszystkie aspekty związane z ochroną i zarządzaniem środowiskiem naturalnym na danym terenie. Obejmuje to zarówno naturalne elementy środowiska, jak i oddziaływania na nie wynikające z działalności człowieka, w tym infrastrukturę, gospodarkę odpadami, ochronę powietrza i wody, a także ochronę przyrody.

Elementy sfery środowiskowej w gminie:

Ochrona przyrody:

Obejmuje ochronę obszarów naturalnych, takich jak parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, a także ochronę gatunków roślin i zwierząt.

Infrastruktura:

Dotyczy stanu technicznego i ekologicznego infrastruktury, takiej jak drogi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, a także budynki komunalne.

Gospodarka odpadami:

Obejmuje zbieranie, transport, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów komunalnych i przemysłowych.

Ochrona powietrza i wody:

Dotyczy kontroli emisji zanieczyszczeń do powietrza, ochrony źródeł wody pitnej i jakości wód powierzchniowych.

Ochrona krajobrazu:

Obejmuje działania na rzecz zachowania walorów krajobrazowych i przyrodniczych.

Monitoring środowiska:

Obejmuje monitorowanie jakości powietrza, wód, gleb, a także monitorowanie przyrody.

Planowanie i polityka środowiskowa:

Dotyczy tworzenia planów i strategii dotyczących ochrony środowiska, jak również wdrażania przepisów prawnych.

Świadomość i edukacja ekologiczna:

Obejmuje działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców i wdrażania dobrych praktyk.

PODSUMOWANIE dla sfery środowiskowej

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium środowiskowego w celu dokonania syntetycznej oceny zaliczono wszystkie wskaźniki dla danej sfery, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką. Tabela wskazana uprzednio prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem Gminy Wręczyca Wielka na poszczególne miejscowości. Stan kryzysu inicjuje wskazanie problemów środowiskowych w ponadnormatywnej ilości ponad średnią wskazań, tj. 3 i więcej. Żadna z miejscowości nie wykazała bowiem koncentracji wszystkich 4-ech badanych zjawisk, by móc uznać wskazanie obszarów problemów środowiskowych w ponadnormatywnej ilości jako wskazań najwyższych.

Miejscowości znajdujące się w stanie kryzysowym z punktu widzenia sfery środowiskowej: **Bieżeń, Borowe, Grodzisko, Truskolasy, Węglowice, Wydra.**

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą również warunki przestrzenno-funkcjonalne, mogące stać się przyczyną do przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów w danej gminie. W ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej analizie poddano odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej, odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej, liczbę mieszkań oddanych do użytku oraz ich powierzchnię.

Tabela 13 Wyniki analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej dla przyjętych wskaźników analizy

	SFERA PRZESTRZENNO - FUNKcjONALNA	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	Liczba mieszkań oddanych do użytku	Powierzchnia mieszkań oddanych do użytku	Liczba wskaźników
1	Bieżeń	0	0,50	0,75	0,54	1
2	Borowe	0	0,05	1,00	0,70	2
3	Bór Zapilski	0	0,28	0,88	0,83	2
4	Brzezinki	0	0,31	1,00	0,79	2
5	Czarna Wieś	0	0,32	1,00	0,74	2
6	Długi Kąt	0	0,75	0,88	1,00	3
7	Golce	0	0,40	1,00	0,68	2
8	Grodzisko	0	0,22	0,00	0,80	1
9	Hutka	0	0,83	0,50	0,62	2
10	Jezioro	0	0,89	1,00	0,96	3
11	Kalej	0	0,20	0,25	0,58	0
12	Klepaczka	0	0,25	0,88	0,50	1
13	Kuleje	0	0,63	1,00	0,23	2
14	Nowiny	0	0,40	0,88	0,73	2
15	Pierzchno	0	0,74	0,63	0,67	2
16	Piła I	0	0,85	0,88	0,39	2
17	Piła II	0	0,38	1,00	0,52	1
18	Puszczew	0	0,12	0,88	0,41	1
19	Szarlejka, Nowa Szarlejka	0	0,21	0,88	0,54	1
20	Truskolasy	0	0,26	0,38	0,77	1
21	Węglowice	0	0,47	0,88	0,59	2
22	Wręczyca Mała	0	0,03	1,00	0,00	1
23	Wręczyca Wielka	0	0,00	0,13	0,72	1
24	Wydra	0	1,00	1,00	0,61	2
25	Zamłyń	0	0,05	1,00	0,54	1
	GMINA	0	0,41	0,79	0,62	

Źródło: opracowanie własne

W powyższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału Gminy Wręczyca Wielka na miejscowości. Problem występowania negatywnych zjawisk sfery przestrzenno-funkcjonalnej dotyczy miejscowości: Borowe, Bór Zapilski, Brzezinki, Czarna Wieś, Długi Kąt, Golce, Hutka, Jezioro, Kuleje, Nowiny, Pierzchno, Piła I, Węglowice, Wydra.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna w gminie odnosi się do stanu infrastruktury, jak również stanu technicznego i wieku zabudowy mieszkaniowej, szczególnie w odniesieniu do mieszkań komunalnych i wspólnot mieszkaniowych. Oznacza to, że analiza przestrzenno-funkcjonalna uwzględnia zarówno infrastrukturę (np. drogi, sieć wodociągową, energetyczną) jak i stan techniczny budynków.

W praktyce, przy definiowaniu obszaru rewitalizacji, ważne jest, aby uwzględnić tę sferę, czyli sprawdzić stan infrastruktury i zabudowy w określonym obszarze. Pozwala to na lepsze zrozumienie problemów i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych.

W Gminie Wręczyca Wielka, podobnie jak w innych gminach, analiza przestrzenno-funkcjonalna może pomóc w planowaniu rozwoju, identyfikacji obszarów wymagających rewitalizacji, a także w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestycji w infrastrukturę i modernizacji zabudowy.

PODSUMOWANIE dla sfery przestrzenno- funkcjonalnej

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno- funkcjonalnej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium przestrzenno-funkcjonalnego w celu dokonania syntetycznej oceny zaliczono wszystkie wskaźniki dla danej sfery, których wartość uznano za najwyższą. Tabela wskazana uprzednio prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem Gminy Wręczyca Wielka na poszczególne miejscowości. Stan kryzysu inicjuje wskazanie problemów przestrzenno- funkcjonalnych w ponadnormatywnej ilości jako najwyższą wartość wskazań, tj. 3 i więcej. Żadna z miejscowości nie wykazała bowiem koncentracji wszystkich 4-ech badanych zjawisk, by móc uznać wskazanie obszarów problemów środowiskowych w ponadnormatywnej ilości jako wskazań najwyższych.

Miejscowości znajdujące się w stanie kryzysowym z punktu widzenia sfery przestrzenno-funkcjonalnej: **Długi Kąt, Jezioro.**

Sfera techniczna

Ważnym aspektem świadczącym również o potencjale i atrakcyjności danego obszaru są warunki techniczne. Mogą one także stać się przyczyną przyciągania potencjalnych inwestorów, jak również nowych mieszkańców. Podczas diagnozy sfery technicznej w Gminie Wręczyca Wielka wzięto pod uwagę liczbę budynków o wartościach kulturowych oraz udział procentowy budynków wymagających remontu (szacunek).

Tabela 14 Wyniki analizy sfery technicznej dla przyjętych wskaźników analizy

SFERA TECHNICZNA		Liczba budynków o wartościach kulturowych	Udział procentowy budynków wymagających remontu (szacunek)	Liczba wskazań
1	Bieżeń	0,75	0,78	1
2	Borowe	0,63	0,70	1
3	Bór Zapilski	1,00	1,00	2
4	Brzezinki	1,00	0,08	1
5	Czarna Wieś	1,00	0,32	1
6	Długi Kąt	1,00	0,04	1
7	Golce	0,88	0,79	2
8	Grodzisko	0,75	0,67	1
9	Hutka	0,88	0,67	2
10	Jezioro	0,88	0,06	1
11	Kalej	0,75	0,37	0
12	Klepaczka	1,00	0,65	2
13	Kuleje	0,88	0,31	1
14	Nowiny	1,00	0,60	2
15	Pierzchno	1,00	0,00	1
16	Piła I	1,00	0,34	1
17	Piła II	1,00	0,68	2
18	Puszczew	1,00	0,59	2
19	Szarlejka, Nowa Szarlejka	0,88	0,44	1
20	Truskolasy	0,00	0,84	1
21	Węglowice	0,63	0,67	1
22	Wręczyca Mała	1,00	0,58	2
23	Wręczyca Wielka	0,13	0,34	0
24	Wydra	1,00	0,78	2
25	Zamłyńie	1,00	0,33	1
	GMINA	0,84	0,50	

Źródło: opracowanie własne

W powyższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału Gminy Wręczyca Wielka na miejscowości. Problem występowania negatywnych zjawisk sfery technicznej dotyczy miejscowości: Bór Zapilski, Golce, Hutka, Klepaczka, Nowiny, Piła II, Puszczew, Wręczyca Mała, Wydra.

Sfera techniczna w gminie odnosi się do infrastruktury i urządzeń, które są niezbędne do funkcjonowania społeczności. Obejmuje ona drogi, wodociągi, kanalizację, energetykę, systemy telekomunikacyjne, oraz inne elementy niezbędne do zapewnienia podstawowych usług publicznych.

Szczególnie:

Infrastruktura drogowa:

Drogi, ulice, chodniki, place, mosty, tunele, parkingi, oznakowanie, sygnalizacja świetlna.

Infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna:	Wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, systemy odzysku wody, zasilanie wodą.
Infrastruktura energetyczna:	Sieć elektryczna, gazociągi, systemy ogrzewcze, oświetlenie publiczne.
Infrastruktura telekomunikacyjna:	Sieci telefoniczne, internetowe, radiowe, sieci kablowe.
Infrastruktura komunalna:	Udogodnienia dla mieszkańców, takie jak oświetlenie publiczne, place zabaw, parki, skargi.
Zarządzanie odpadami:	Ośrodki segregacji, recyklingu, składowiska, spalarnie.
Infrastruktura zdrowotna:	Szpitala, przychodnie, apteki.
Infrastruktura edukacyjna:	Szkoły, przedszkola, uczelnie.
Infrastruktura sportowa:	Place zabaw, stadiony, baseny.
Infrastruktura kulturalna:	Biblioteki, muzea, galerie, teatry.
Infrastruktura transportowa:	Stacje kolejowe, przystanki autobusowe.
Infrastruktura handlowa:	Sklepy, centra handlowe, targowiska.
Infrastruktura mieszkaniowa:	Mieszkania komunalne, budynki mieszkalne, budynki użyteczności publicznej, budynki przemysłowe.

PODSUMOWANIE dla sfery technicznej

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze technicznej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium technicznego w celu dokonania syntetycznej oceny zaliczono wszystkie wskaźniki dla danej sfery, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką. Tabela wskazana uprzednio prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem Gminy Wręczyca Wielka na poszczególne miejscowości. Stan kryzysu inicjuje wskazanie problemów technicznych w ponadnormatywnej ilości ponad średnią i jednocześnie najwyższą wartość wskazań, tj. 2.

Miejscowości znajdujące się w stanie kryzysowym z punktu widzenia sfery technicznej: **Bór Zapilski, Golce, Hutka, Klepaczka, Nowiny, Piła II, Puszczew, Wręczyca Mała, Wydra.**

Obszary zdegradowane

Obszar zdegradowany to taki, na którym nasilone są negatywne zjawiska społeczne, do których zaliczyć można m.in.: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz kulturalnym. Co więcej, obszar zdegradowany cechuje się co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

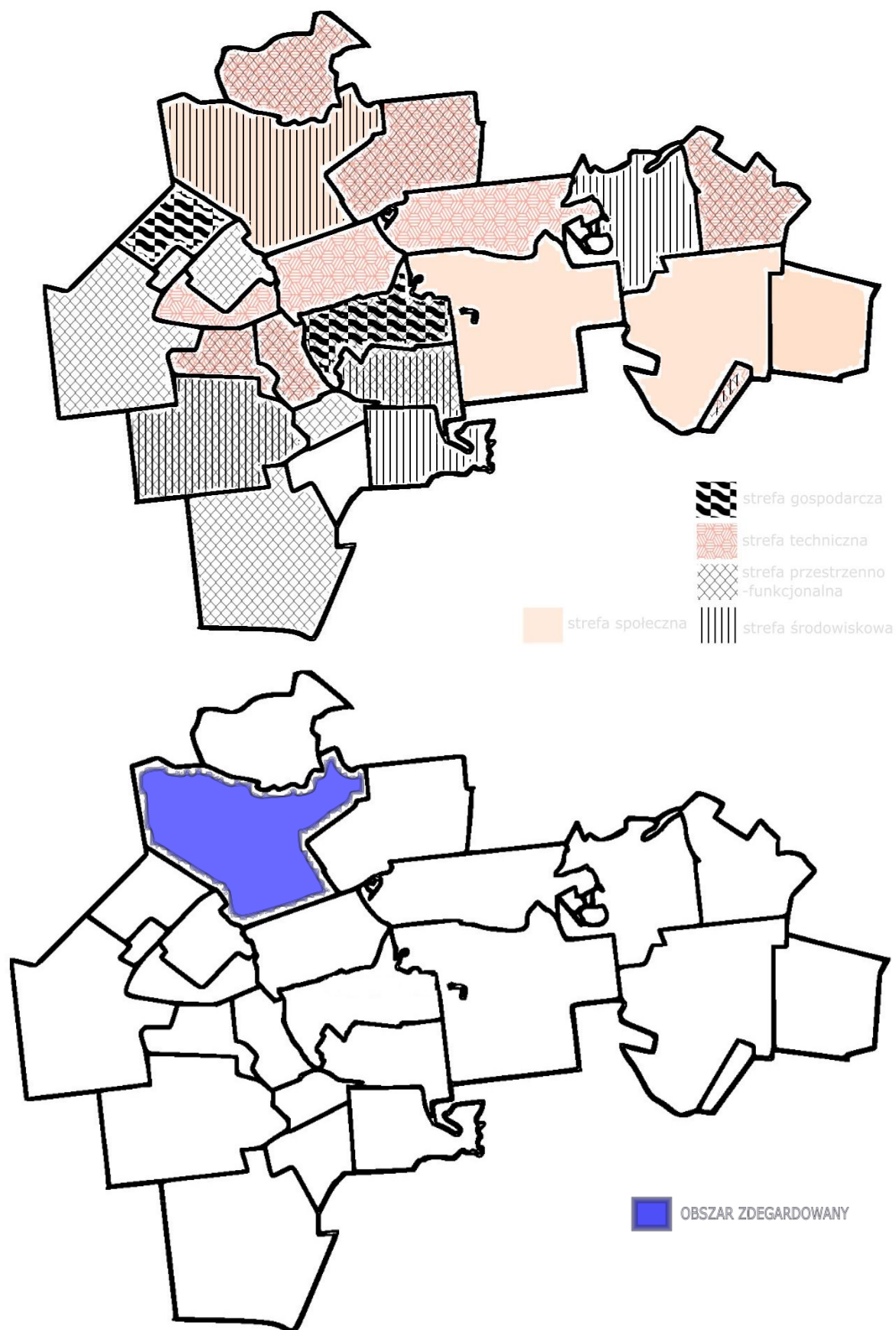
Obszary zdegradowane wyznaczone zostały na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w pięciu sferach, podczas której wykorzystano syntetyczny wskaźnik Perkala. Wyższą wartość wskaźnika syntetycznego Perkala interpretowano jako obszar, na którym skoncentrowane są negatywne zjawiska. Przy wyznaczaniu obszarów zdegradowanych wzięto pod uwagę wpływ na rozwój całej Gminy Wręczyca Wielka oraz intensyfikację wskazań wartości negatywnych wyznaczonych uprzednio wskaźnikiem syntetycznym powyżej średniej dla danej sfery społecznej i najwyższych wskazań z możliwych dla pozostałych sfer.

Tabela 15 Wyniki analizy dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Lp.		Sfera społeczna		Sfera gospodarcza		Sfera środowiskowa		Sfera przestrzenno-funkcjonalna		Sfera techniczna	
		Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Wręczyca Wielka	Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Wręczyca Wielka	Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Wręczyca Wielka	Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Wręczyca Wielka	Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Wręczyca Wielka
1	Bieżeń	7,50	2	1,41	2	2,02	3	1,79	1	1,53	1
2	Borowe	13,93	8	1,26	2	1,97	3	1,75	2	1,32	1
3	Bór Zapilski	7,19	3	1,27	2	1,86	2	1,99	2	2,00	2
4	Brzezinki	5,90	2	1,25	2	1,10	1	2,10	2	1,08	1
5	Czarna Wieś	10,38	4	0,96	1	1,46	1	2,06	2	1,32	1
6	Długi Kąt	8,46	4	2,48	3	1,12	1	2,63	3	1,04	1
7	Golce	4,86	4	1,42	2	0,89	1	2,09	2	1,66	2
8	Grodzisko	5,06	5	1,00	1	1,05	3	1,02	1	1,42	1
9	Hutka	4,66	3	1,10	1	1,45	2	1,95	2	1,55	2
10	Jezioro	3,77	1	0,95	1	0,72	0	2,85	3	0,93	1
11	Kalej	14,94	10	0,94	1	1,33	2	1,03	0	1,12	0
12	Klepaczka	13,38	3	0,94	1	1,55	2	1,63	1	1,65	2
13	Kuleje	14,09	7	1,25	1	1,29	2	1,86	2	1,18	1
14	Nowiny	10,41	4	1,49	2	1,44	2	2,01	2	1,60	2
15	Pierzchno	3,49	2	0,83	1	0,41	0	2,03	2	1,00	1
16	Piła I	4,69	3	0,77	1	1,38	1	2,12	2	1,34	1
17	Piła II	10,57	4	1,92	2	1,74	2	1,90	1	1,68	2
18	Puszczew	5,22	3	1,37	2	1,74	2	1,40	1	1,59	2
19	Szarlejka, Nowa Szarlejka	6,31	9	1,36	2	1,91	2	1,62	1	1,32	1
20	Truskolasy	10,54	11	1,60	2	1,87	3	1,40	1	0,84	1
21	Węglowice	9,09	1	0,69	0	1,84	3	1,94	2	1,29	1
22	Wręczyca Mała	5,34	3	1,27	1	0,91	1	1,03	1	1,58	2
23	Wręczyca Wielka	9,64	10	0,88	0	1,74	2	0,85	1	0,47	0
24	Wydra	13,22	4	0,71	0	1,78	3	2,61	2	1,78	2
25	Zamłynie	9,83	3	2,50	3	1,43	1	1,59	1	1,33	1

Źródło: opracowanie własne

Obszarem zdegradowanym w Gminie Wręczyca Wielka jest miejscowość Truskolasy. To dla tej miejscowości wskazano ponadnormatywną koncentrację zjawisk kryzysowych i negatywnych sfery społecznej łącznie z miejscowością Kalej, Szarlejka i Nowa Szarlejka oraz Wręczyca Wielka. Jednak dla tych miejscowości nie zidentyfikowano ponadnormatywnych wskazań nasilenia zjawisk negatywnych i kryzysowych dla pozostałych sfer. Zgodnie z przyjętą metodologią, jedynie miejscowość **Truskolasy** spełnia kryterium wskazane w definicji obszaru zdegradowanego.

Rysunek 3 Obszar zdegradowany zobrażowany na mapie jako wynik wizualny diagnozy
 Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz

Obszary rewitalizacji

Zaprezentowana diagnoza posłużyła do wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Gminie Wręczyca Wielka, które mają zostać na dalszym etapie prac objęte Programem Rewitalizacji. Obszar rewitalizacji stanowi element obszaru zdegradowanego. Cechuje się on szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej oraz gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno- funkcjonalnej lub technicznej. Ponadto obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Na obszarze zdegradowanym w Gminie Wręczyca Wielka mieszka 11% ludności Gminy Wręczyca Wielka. Odsetek ten, nie przekracza maksymalnej wartości liczby mieszkańców jaką może zamieszkiwać obszar rewitalizacji. Wg wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, obszar rewitalizacyjny nie może być bowiem większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Powierzchnia obszaru zdegradowanego w granicach administracyjnych miejscowości Truskolasy wynosi 12% powierzchni Gminy Wręczyca Wielka, zatem ten warunek powierzchniowy również uważa się za spełniony.

Wskazany obszar zdegradowany nie musi zatem zostać ograniczony. Na podstawie analizy desk research, analizy wskaźnikowej podjęto decyzję, co do wyboru jednostek przestrzennych, które objęte zostaną obszarem rewitalizacji, a które mieszczą się w granicach administracyjnych miejscowości Truskolasy.

Tabela 16 Dane ustawowe dla wyznaczenia obszaru rewitalizacji

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców [osoby]	Odsetek [%]	Powierzchnia [ha]	Odsetek [%]
1	Truskolasy	1977	11	1253	12
	Obszar zdegradowany	1977	11	1253	12
	Obszar rewitalizacji	1000	6	850	9

Źródło: opracowanie własne

Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji

Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji potwierdziła się na różnych płaszczyznach analizy. Przyczyny (źródła) kryzysu na obszarze rewitalizacji ustalono na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej. W sferze społecznej podjęto do analizy 16 wskaźników obrazujących stan sfery społecznej w Gminie Wręczyca Wielka. Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji dotyczy jedynie miejscowości i sołectwa zarazem jakim są Truskolasy.

Pierwszym analizowanym wskaźnikiem była liczba ludności, tj. spadek lub wzrost. Ogółem na terenie Gminy Wręczyca Wielka liczba ludności spadła o 16 osób. W miejscowości Truskolasy odnotowano spadek jedynie o 5 osób. Nie była to wartość najmniejsza w Gminie Wręczyca Wielka. Metodą wskaźnika Perkala wskazano, iż dla tej cechy społecznej w kryzysie znajdują się miejscowości Puszczew oraz Szarlejka i Nowa Szarlejka.

Kolejnym wskaźnikiem była liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W miejscowości Truskolasy wartość ta wyniosła 21,2, przy średniej w Gminie Wręczyca Wielka wynoszącej 22,2. Można zatem stwierdzić, iż pod tym kątem nie zachodzą zjawiska negatywne w obszarze rewitalizacji.

Również w zakresie wskaźnika społecznego, którym była liczba ludności w wieku produkcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców, w Gminie Wręczyca Wielka średnia wartość wyniosła 59,9, gdy tymczasem w miejscowości Truskolasy wartość ta przekracza średnią i wyniosła 61,3.

W przypadku już problemów społecznych związanych z problemem bezrobocia, średni odsetek bezrobotnych w miejscowości Truskolasy wyniósł łącznie 11%, gdy tymczasem łączna liczba bezrobotnych w całej Gminie Wręczyca Wielka stanowi 532 osoby. Odsetek osób borykających się z problemem bezrobocia w Truskolasach jest jednym z wyższych.

W Gminie Wręczyca Wielka dominują budynki zamieszkiwane przez co najmniej 4-osobowe gospodarstwa domowe. Wskazuje to na aspekt wielodzietności w Gminie Wręczyca Wielka. W Truskolasach także dominują gospodarstwa domowe 4-osobowe.

Analizując wartości wskaźników tj. liczba osób w trudnej sytuacji życiowej korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców ze względu na ubóstwo, ze względu na bezrobocie, ze względu na niepełnosprawność, ze względu na długotrwałą chorobę, ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, ze względu na alkoholizm zauważa się, iż na obszarze rewitalizacji widoczne jest znaczne skumulowanie ww. zjawisk społecznych. W każdym przypadku zdiagnozowano wysokie wskazania wskaźnika syntetycznego w Truskolasach, wykraczające ponad wartość przeciętną dla całej Gminy Wręczyca Wielka. I tak też odsetek osób zmagających się z problemem ubóstwa w Truskolasach wynosi 11%, gdy tymczasem wartość średnia dla Gminy Wręczyca Wielka to 20%. Można stwierdzić, iż wartość ta w porównaniu ze stanem gminnym nie jest przeszacowana, jednak wskaźnik syntetyczny Perkala wyraźnie wskazał miejscowości, dla których badane zjawisko staje się problemem społecznym. Miejscowość Truskolasy pomimo, iż nie przekracza wartości średniej, wskazano jako miejscowość z kryzysem w przedmiotowym badaniu. Odsetek osób zmagających się z problemem bezrobocia i jednocześnie korzystających z pomocy społecznej to w Gminie Wręczyca Wielka wartość 15,8%, gdy dla Truskolas odsetek ten wynosi 16%, tj. jest to wartość nieznacznie większa od średniej. Problem niepełnosprawności dotyczy 13% mieszkańców Truskolas. Wartość ta nie przekracza średniej dla Gminy Wręczyca Wielka wynoszącej 17%, jednak wskaźnik Perkala wykazał, iż wartość ta pozwala zakwalifikować miejscowość Truskolas jako miejscowość z problemem dla badanej cechy społecznej. Część mieszkańców Truskolas zмага się z długotrwałą chorobą, która uniemożliwia normalne funkcjonowanie i z tego tytułu blisko 12% pobierających zasiłki z tego tytułu to właśnie mieszkańcy Truskolas. Jest to także wartość przekraczająca średnią dla Gminy Wręczyca Wielka wskazaną wskaźnikiem syntetycznym 0,33. Tylko 1% więcej osób to osoby pobierające zasiłki z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, wartość ta także wykracza poza średnią dla Gminy Wręczyca Wielka wynoszącą 5%.

Istotnym problemem społecznym jest problem alkoholizmu w Gminie Wręczyca. Statystycznie średnia wartość społeczeństwa w Gminie Wręczyca Wielka zmagająca się z problemem alkoholizmu to 4%, gdy w Truskolasach wartość ta została przekroczona ponad 4 razy i wynosi

17%. Co 6-sta osoba pobierająca zasiłek społeczny wskazuje na problem alkoholizmu. Jest to znaczący problem społeczny, gdyż konsekwencje alkoholizmu wykraczają niejednokrotnie poza sferę społeczną, destabilizując wiele sfer życia mieszkańców.

Ponad 16-krotnie przekroczono w Truskolasach wartości średnie związane z liczbą przestępstw. Już sama liczba wypadków drogowych i kolizji w roku 2023 wyniosła na obszarze rewitalizacji 26 na 112 przypadków w całej Gminie Wręczyca Wielka i była najwyższą w całej Gminie. Truskolasy wykazały najniższy wskaźnik frekwencji w wyborach samorządowych, wynoszący 44,24%. Pomimo, iż w miejscowości Truskolasy odsetek osób z wykształceniem wyższym wynosi 6% i jest wyższy od średniej gminnej (3,94%), to jednak problemem jest rosnący odsetek osób z wykształceniem zasadniczym (32,8%), gdy dla Gminy Wręczyca Wielka wynosi on 31,56%. Dla miejscowości o wysokim wskaźniku zaludnienia problem ten jest kluczowy.

Do miejscowości najbardziej obciążonymi problemami społecznymi zalicza się Truskolasy jako obszar rewitalizacji w Gminie Wręczyca Wielka. Na podstawie analizy wskaźnikowej możemy twierdzić, że jest to obszar dotknięty największą liczbą niepożądanych zjawisk w sferze społecznej.

W sferze gospodarczej poddano analizie liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczbę podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczbę nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Na terenie Truskolas zarejestrowanych jest łącznie 235 na 1924 podmiotów gospodarczych w bazie REGON. Obok Wręcycy Wielkiej jest to druga wielkość w Gminie. Zadowalającym jest fakt, iż w tym samym roku 25 nowych podmiotów się zarejestrowało na 12 wykreślonych. Patrząc jednak w ten sposób uzyskujemy mylną interpretację, gdyż w większych miejscowościach, jakimi są Truskolasy, środowisko dla rozwoju przedsiębiorczości jest bardziej przychylne niż dla mniej liczebnych lokalizacji. Dlatego miernik syntetyczny Perkala, bazując na odsetku liczby podmiotów wykreślonych, zarejestrowanych oraz obecnych podmiotów w bazie REGON w przeliczeniu na ludność w danej miejscowości wskazał, że saldo rejestracji i wykreśleń z punktu widzenia liczby mieszkańców w danej miejscowości dla obszaru rewitalizacji jest problemem. Już sama liczba 12-stu wykreślonych podmiotów była największa w całej Gminie.

Dokonana analiza potwierdza występowanie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej oraz konieczność interwencji w ramach procesu rewitalizacji na wskazanym obszarze.

W sferze środowiskowej poruszono w diagnozie problemy związane z niską emisją, w tym poprzez analizę udziału procentowego budynków generujących tzw. niskie emisje, w korelacji z liczbą złożonych wniosków w ramach programu CZYSTE POWIETRZE w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczbą zidentyfikowanych form ochrony przyrody oraz bezpośredniego sąsiedztwa w pobliżu dróg o zasięgu co najmniej wojewódzkim generującym ponadprzeciętne wartości tzw. emisji napływowej i hałas akustyczny na terenie danej miejscowości. W Truskolasach blisko 38% budynków wymaga zmiany formy ogrzewania lub poprawy efektywności energetycznej na 31% w całej Gminie Wręczyca Wielka. Również w Truskolasach zdiagnozowano 3 formy ochrony przyrody, przekraczające średnią w miejscowości oraz zdiagnozowano bezpośrednie sąsiedztwo z drogą DW 494. Truskolasy to 646 gospodarstwa domowe, gdzie co najmniej 12% z nich ubiegało się o wsparcie z programu CZYSTE POWIETRZE. Truskolasy wraz z Wręczycą Wielką to najludniejsze miejscowości. Odnosząc obliczenia

diagnostyczne do liczby gospodarstw w danej miejscowości otrzymujemy, iż blisko 3% gospodarstw domowych skorzystało z tej formy wsparcia i jest to wartość 3-krotnie większa niż w całej Gminie Wręczyca Wielka.

Dokonana analiza potwierdza występowanie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej oraz konieczność interwencji w ramach procesu rewitalizacji na wskazanym obszarze.

W sferze przestrzenno- funkcjonalnej analizie poddano odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej, jako infrastruktury krytycznej w gminach, jak także zbadano liczbę nowych mieszkań oddanych do użytku wraz z ich powierzchnią celem diagnozy pogłębionej i skumulowanej z sferą społeczną, tj. czy w parze z budową nowych powierzchni zwiększa się wskaźnik populacji lub czy mamy do czynienia z problemem wielodzietności. Okazuje się, iż problemem w obszarze rewitalizacji nie są kwestie podłączenia do kanalizacji czy wodociągów. Również liczba nowych mieszkań wynosząca 6/rok to jedna z wyższych wartości w Gminie Wręczyca Wielka. Zauważa się jednak, iż powierzchnia standardowa nowych budynków mieszkalnych to 134,7m² i jest to wartość niższa od średniej powierzchni mieszkalnej w Gminie Wręczyca Wielka (161,22m²). Problem może mieć różne podłoże i sam w sobie może nie być zjawiskiem bezpośredniej przyczyny, ale konsekwencją skumulowania problemów o innym podłożu: materialnym, ekonomicznym, lokalizacyjnym, administracyjnym, etc.

Ostatnią badaną sferą jest sfera techniczna, w której wydzielono dwa wskaźniki: liczbę budynków o wartościach kulturowych oraz udział procentowy budynków wymagających remontu (szacunek). Pod pojęciem budynków o wartościach kulturowych rozumie się obecność: zabytków, domów kultury, bazy edukacyjnej, świetlicowej, etc. W Truskolasach zdiagnozowano największą liczbę zabytków w Gminie Wręczyca Wielka (3 budynki), 2 kluby sportowe, bibliotekę oraz dwie szkoły podstawowe. Suma ta jest jedną z wyższych w Gminie i wartość ta jako zadowalająca nie posiada znamion kryzysowej sytuacji, jednak odsetek szacunkowy budynków wymagających interwencji (43%) to jedna z wyższych wartości w Gminie Wręczyca Wielka (średnia wynosi 36%).

Analiza wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej odśloniła obraz jednego sołectwa i miejscowości, w przypadku którego wartości odnotowanych wskaźników były najbardziej niekorzystne w porównaniu do wartości referencyjnych. Ponadto w trakcie delimitacji poszczególnych podobszarów rewitalizacji wzięto pod uwagę także znaczenie poszczególnych obszarów dla rozwoju całej gminy. Analiza wskaźnikowa pozwoliła na dostrzeżenie natężenia i rodzaju zjawisk kryzysowych. Wnioski z analizy dowodzą słuszności wskazanych terenów przeznaczonych do rewitalizacji w Gminie Wręczyca Wielka oraz pozwoliły na wyznaczenie tam obszaru rewitalizacji obejmującego wytypowaną całość obszaru zdegradowanego, cechującą się szczególną koncentracją problemów i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej oraz gospodarczej i/lub przestrzenno-funkcjonalnej i/ lub technicznej i/lub środowiskowej, o których mowa w art. 9 ust.1 ustawy o rewitalizacji, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gminy Wręczyca Wielka zamierza się prowadzić rewitalizację.

Wyniki diagnozy uzyskane na podstawie analizy danych pozwoliły na charakterystykę całości obszaru pod względem funkcjonalnym oraz spójną charakterystykę obszarów problemowych z uwzględnieniem spójności przestrzennej i społecznej. Podjęcie działań na wskazanych

obszarach kryzysowych przyczyni się nie tylko do poprawy sytuacji życiowej mieszkańców, ale też dzięki temu do ożywienia całej Gminy Wręczyca Wielka w odniesieniu do każdej analizowanej sfery.